№ 238 (2738) ■ П'ятниця, 14 грудня 2001 року ■ Ціна договірна

Голос України

Газета Верховної Ради України

30,6 грн.

Передплатна ціна на рік

(За оформлення — 1,5 грн.)

(Про це читайте на 6-й стор.).

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1654 р. Народився Данило Апостол, з 1727-го — гетьман Лівобережної України. ■ 1825 р. Повстання декабристів у Петербурзі. ■ 1840 р. На Черкащині народився Михайло Старицький, драматург, громадський діяч (п'єси «Оборона Буші», «За двома зайцями» та ін.). ■ 1890 р. Народився Олександр Шумський, у 1924-27 рр. — нарком освіти УСРР. Виступав за прискорення українізації. ■ 1911 р. Норвезький полярник Руаль Амундсен першим у світі досяг Південного полюсу. ■ 1989 р. Помер Андрій Сахаров, видатний радянський фізик і борець за права людини.

У новому статусі, але з великими проблемами

Саме так, за словами Голови Верховного Суду України Віталія Бойка, підходять до свого професійного свята — Дня працівників суду, яке відзначатимуть завтра, 15 грудня, служителі Феміди.

Нині в Україні триває судова реформа, влітку парламент прийняв пакет законодавчих актів, який охрестили «малою судовою реформою». Але водночас ця низка законів ускладнила роботу судів і загальне враження громадян від третьої влади. У судах не створено належних умов ані для роботи суддів, ані для учасників судових процесів. Незважаючи на те, що за Конституцією перебіг усіх судових засідань мають фіксувати, протягом останніх п'яти років жоден суд, окрім Верховного, не забезпечено технікою для записів. Створено лише три «зразково-показові» місцеві суди —в Мелітополі, Івано-Франківську та Шевченківському районі столиці. Їх оснащено за всіма світовими стандартами — щоправда, за допомоги канадців. Решта судів може про це лише мріяти.

Детальніше про несвяткові проблеми правосуддя читайте на 10-й сторінці.

Зачинивши двері перед усіма помилками, хіба дізнаєшся істину?

Учора в Харкові, у приміщенні Національної юридичної академії, відкрився міжнародний бізнес-форум «Україна—Росія». Президенти двох країн, Леонід Кучма та Володимир Путін, прибувають до Харкова сьогодні вранці. А весь учорашній день ділові кола, як-то кажуть, готували грунт для їхнього щирого і, хочеться сподіватися, результативного рукостискання. Очікувалося, що в роботі форуму візьме участь близько 350 представників промислової та бізнес-еліти обох держав. Насправді «делегатів» від найрізноманітніших сфер економіки обох країн, за попередніми оцінками, разів у двачі більше.

(Закінчення на 7-й стор.).

Більшість за бюджет та за відставку

У Верховній Раді сталася сенсація. Після перерви на вимогу п'яти фракцій, які зібрали більш як 150 підписів народних депутатів, Голова Верховної Ради Іван Плющ поставив на голосування питання про включення до порядку денного постанови ВР про відкликання з посади Першого заступника глави парламенту Віктора Медведчука. За відкликання В. Медведчука проголосувало 234 депутати з фракцій КПУ, «Лівий центр», обох Рухів, «Батьківщини», «Реформи-Конгрес» і низка позафракційних. Віктор Медведчук встав зі свого місця і залишив зал. Після цього ті самі ініціатори стали наполягати на розгляді законопроекту про обов'язкове проведення теледебатів перед парламентськими і президентськими виборами. Це питання включили до порядку денного і проголосували законопроект у першому читанні (263 «за»).

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

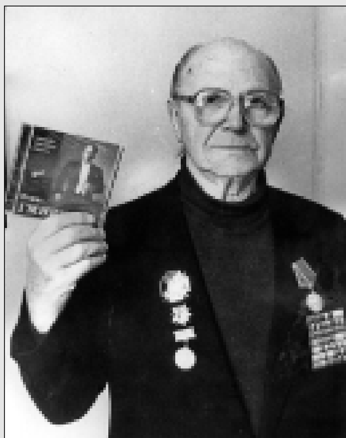
! У номер

Комітет обдумав, як торгувати далі

Розвиток торгово-економічних відносин України та Європейського союзу обговорювався в Києві під час засідання Комітету з питань співробітництва Україна—ЄС. Про це інформував агентство «Інтерфакс-Україна» начальник управління європейської та атлантичної інтеграції Міністерства економіки і з питань європейської інтеграції України В'ячеслав Медведєв після закінчення засідання. Зокрема, питання експорту з України в ЄС брухту кольорових металів. Як зазначив В. Медведєв, українська сторона поінформувала про заходи, яких вживає уряд із запобігання крадіжок кольорових металів. В. Медведєв повідомив, що під час засідання також обговорювалося питання мінімізації для України можливих негативних наслідків розширення Європейського союзу, зокрема, у зв'язку зі зміною режиму торгівлі з країнами, які претендують на вступ до ЄС.

Передплатив і виграв!

«Народився в сорочці...»

Так казала матуся Володимира Матвєєва, нашого постійного передплатника. І нині фортуна його не обминула: він виграв компакт-диск із записом концерту видатного українського співака Бориса Гмирі. Володимир Іванович, гармоніст, батько трьох музично обдарованих дітей, був приємно здивований дзвінком із редакції і повідомленням про приз. Бо газета зі списком щасливчиків, які виграли, до нього не потрапила. «Голос України» В. Матвєєв шанує й поважає і читає кожен номер від першої до останньої сторінки. Вислав на адресу редакції копію квитанції і... потрапив до списку щасливчиків.

(Закінчення на 6-й стор.).

Передплачуйте і вигравайте!

Продовжуємо публікувати пропозиції для розіграшу серед передплатників «Голосу України».

59. ВАТ «Кам'янець-Подільський комбінат хлібопродуктів» (голова правління Галина Антонюк) —борошно та набори круп.

60. ТзОВ «Зваба» (директор Валерій Олійник) — книжкові полиці, полички під телефон.

61. ВАТ «Лактіс» (голова правління Василь Клименко) —набори твердих сирів «Едем», «Гяуда».

62. Видавничо-поліграфічна фірма «Абетка-Нова» (директор Віктор Паньков) — книга «Кам'янець-Подільський».

63. Крамниця «Сад—город» (директор Анатолій Єнтц) —саджанці та насіння.

Бажаємо успіху!

Передплатіть «Голос України» до 15 грудня, якщо бажаєте, щоб газета надходила до вас з січня, а копію квитанції про передплату надсилайте в редакцію. Матимете шанс виграти приз.

P. S. **В Україну прибула перша партія готівки євро**

 Парламентська хроніка

Більшість за бюджет та за відставку

Ранкове і денне засідання 13 грудня

(Початок на 1-й стор.).

Цього дня Верховна Рада з другої спроби схвалила у другому читанні проект Державного бюджету України на 2002 рік. А за прийнятим законом про встановлення розміру мінімальної заробітної плати на 2002 рік з 1 січня мінімальна зарплата в Україні зросте із 118 до 140 грн., через півроку, якщо дасть можливість економіка, — до 165 грн.

Насамперед парламент мав проголосувати за проект Держбюджету-2002 у повторному другому читанні. Однак ряд народних депутатів наполягали спочатку прийняти закон про встановлення мінімальної зарплати на наступний рік. На вимогу фракцій «Батьківщина» і «Реформи-Конгрес» Голова Верховної Ради Іван Плющ оголосив перерву для консультацій.

Після консультацій депутати вирішили розглянути спочатку закон про мінімальну зарплату. Урядовий законопроект передбачав установити мінімальну зарплату з 1 січня 2002 року розміром 140 грн. і підвищити її з 1 липня до 165 грн., якщо дасть змогу виконання бюджету за перше півріччя. Як доповів Міністр праці і соціальної політики Іван Сахань, це хоча й недостатнє, проте реальне зростання зарплати. Адже за розміром мінімальної зарплати обчислюють усі посадові оклади. Депутатський законопроект, розроблений Олександром Стояном, передбачав установити мінімальну зарплату з 1 січня 2002 року 165 грн., а з 1 липня — 50 відсотків від прожиткового мінімуму. Однак після переговорів з урядом Федерація профспілок України та Комітет ВР з питань соціальної політики та праці погодилися з урядом на цей компромісний варіант. «За» проголосували 268 народних депутатів. Комуністи утрималися, соціалісти не голосували.

Під час розгляду Держбюджету-2002 комуністи поставили перед трибуною, з якої виступав Міністр фінансів Ігор Мітюков, дірявий мішок з написом «Бюджет-2002» і капелюх, у який депутати стали кидати дрібні гроші.

І. Мітюков доповів, що під час підготовки до повторного другого читання уряд збільшив розмір доходної і видаткової частин бюджету приблизно на 1 млрд. грн. Уряд також наполягав першочергово прийняти ряд законопроектів, спрямованих на поповнення доходної частини бюджету.

За прийняття бюджету в другому читанні проголосував 241 народний депутат. Проти голосували комуністи, соціалісти утрималися, «Батьківщина» і «Реформи-Конгрес» не голосували. 40 статей, передусім соціальних, перенесено на третє читання.

Юліана ШЕВЧУК.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Магістраль у майбутнє

Сьогодні — День залізничника

Сьогодні «Укрзалізниця» святкує свій 10-річний ювілей. У Палаці «Україна» відбулося урочисте засідання, присвячене цій даті, за участю представників усіх залізниць України та керівників держави. Великий внесок залізничників в економіку країни відзначив у своєму привітанні Президент Леонід Кучма, адже транспортні перевезення — невід'ємна складова економічного розвитку. Прем'єр-міністр Анатолій Кінах наголосив, що від роботи залізничників залежить не тільки національна економіка, а й ефективність інтеграції України у європейське та світове господарство. Прем'єр відзначив успіхи галузі за останні два роки: радикальне зниження рівня бартерних операцій, поліпшення фінансового стану залізниці та соціального забезпечення її працівників. Тож не дивно, що до свята залізничники отримали чимало державних нагород: п'ятьом працівникам галузі вручено ордени «За заслуги», дев'ятьом присвоєно почесне звання «Заслужений працівник транспорту», вручено почесні грамоти уряду. Глава парламенту Іван Плющ нагородив чотирьох залізничників медаллю Верховної Ради «10 років незалежності України», вручив почесні грамоти...

Залізничникам справді є чим пишатися. Їм не соромно дивитися у вічі одне одному і всім тим, хто користується найнадійнішим і найвигіднішим засобом перевезень. «Укрзалізниця» успішно виконує програму оновлення рухомого складу, а залізничні вокзали у Києві, Львові, інших містах стали архітектурною окрасою. Відколи «Укрзалізницю» очолив Георгій Кірпа, галузь піднялася за економічними показниками із двадцятого місця на десяте. Нині середньомісячна зарплатня залізничника — понад 600 гривень.

Стратегія «Укразалізниці» на найближчі роки — будівництво магістралей із швидкісним сполученням. Тож незабаром із Києва до Харкова можна буде дістатися за п'ять з половиною годин. Швидкісними будуть маршрути Київ — Москва та Київ — Одеса.

Залізничники цілеспрямовано виконують і соціальні програми, що відчули на собі тисячі сімей. Гасло «Все для блага людини» стало керівництвом до дії і обернулося новозбудованим житлом для потерпілих від повені, сучасними обладнаними всім необхідним школами, турботою про багатодітні сім'ї і ветеранів, висококісним медичним обслуговуванням... «Укрзалізниця» своїми досягненнями «підтягує» й інші галузі, пропонуючи їм надійну і швидкісну колію в майбутнє.

Оксана ТЕЛЕНЧІ,
Сергій ЛАВРЕНЮК.

На знімку: під час урочистого засідання з нагоди 10-річного ювілею «Укрзалізниці».

Фото Володимира САМОХОЦЬКОГО (Укрінформ).

Несподіване рішення

«Рішення про відставку з посади Першого заступника Голови Верховної Ради Віктора Медведчука несподіване для мене і всіх, окрім ініціаторів», — заявив в інтерв'ю журналістам Іван Плющ. Він назвав це рішення парламенту «неприємним». «Віктор Володимирович — гідний, професійний і енергійний законодавець. Він багато попрацював за останні два роки над втіленням в українське законодавство європейських норм, чим сприяв виконанню Україною своїх зобов'язань перед Радою Європи», — наголосив Голова Верховної Ради Іван Плющ. Глава парламенту повідомив, що 167 підписів (за потрібних 150) було зібрано в парламенті лише вчора о 10.30 ранку. Під час ранкової наради в Голови ВР з лідерами депутатських фракцій і груп ініціатори цього питання, за словами І. Плюща, поставили його «дуже жорстко». «Я не був прихильником оперативного вирішення цього питання, але Віктор Володимирович із самого ранку попросив поставити це питання на голосування, — сказав І. Плющ. — У присутності лідерів фракцій він знову звернувся з проханням терміново розглянути це питання».

Іван Плющ має намір звернутися до керівників депутатських фракцій і груп з проханням не обирати нового Першого заступника Голови ВР, бо до кінця 8-ї сесії залишилося два пленарні тижні. Іван Плющ виключив санкцію Банкової на рішення парламенту щодо В. Медведчука. На його думку, ця ситуація не вплине загалом на передвиборну кампанію, але вплине на позицію СДПУ(о), в який бік — Іван Плющ не прогнозував.

Юліана ШЕВЧУК.

 Думки з приводу

Прокоментувати ситуацію з відкликанням Віктора Медведчука ми попросили представників різних фракцій.

Володимир Бондаренко, фракція «Реформи-Конгрес»:

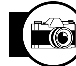
— За період діяльності Віктора Медведчука на посаді Першого заступника Голови Верховної Ради не було можливості винести на розгляд парламенту багато назрілих питань. Наприклад, з вересня чекає розгляду питання про порушення В. Медведчуком Регламенту під час підготовки ряду постанов ВР, які виявив Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи ВР. Ця проблема постала давно у зв'язку з частим нерегламентним веденням багатьох засідань ВР, ігноруванням думки меншості, поглядів окремих депутатів. На це не раз вказували Віктору Володимировичу, але він не реагував. До того ж колись повинно було припинитися використання державних каналів радіо і телебачення для пропаганди власної партії Першим заступником Голови ВР.

Віктор Омеліч, голова Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи ВР, фракція «Єдність»:

— Віктор Медведчук сам підтвердив, що жодного порушення Регламенту не було, і сказав, що за процедурою він мав би виступити, але від цього відмовився. Голоси, зібрані за включення цього питання до порядку денного, були лакмусовим папірцем. Віктор Медведчук побачив, що їх достатньо. І зробив мужній крок, розуміючи, що недоречно відстоювати самого себе. Він не хотів бути схожим на відому людину, яка зубами трималася за стіл, коли його виносили з кабінету. Кожен із чиновників, який сидить у кріслі, у тому числі й депутати, повинні розуміти, що немає нічого вічного на цій грішній землі.

Ростислав Шиллер, фракція СДПУ(о):

— Це була величезна помилка. Бо Віктор Медведчук — висококопрофесійний фахівець, висококласний юрист. Він прекрасно розуміється на проблемах парламенту, є автором чи співавтором багатьох законів. І, я вважаю, ніколи не порушував Регламент. Це просто помста комуністів за Земельний кодекс і фракції «Батьківщина» за бюджет, бо Віктор Володимирович, як принципова людина, не хотів йти на жодні домовленості, які стосуються держави, її народу, соціальних питань.

 Фотофакт

Морозного ранку Верховну Раду пікетували представники освітян, науковців, малого бізнесу, «чорнобильців», партії «Яблуко» із Сумської, Житомирської, Вінницької, Черкаської та інших областей. Вони вимагали закласти до Держбюджету-2002 гідну зарплату вчителям, зниження податків, збереження соціальних гарантій і винесення на всенародне обговорення проекту нового Податкового кодексу.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ЦВК хоче мати право скасувати реєстрацію

На черговому засіданні Центральної виборчої комісії її члени розглянули проект закону України «Про внесення змін до Закону «Про вибори народних депутатів України», підготовленого для розгляду парламентом. Йдеться, зокрема, про вдосконалення виборчого механізму. Пропонується списки виборців у військових формуваннях складати за схемою, що застосовується у місцях тимчасового перебування людей, наприклад лікарнях. А декларація про доходи, яка за чинним законом має подаватися за 85 днів до виборів, повинна відображати доходи за минулий рік. Якщо йдеться про 2001 рік, то доходи мають бути подані за 2000-й.

Проект передбачає надання ЦВК права без звертання до суду скасовувати реєстрацію кандидата в народні депутати, якщо останній повторно порушує виборче законодавство.

Анатолій КАРАСЬ.

Не спустили на гальмах

Триває «дискусія» народного депутата України, лідера «Яблука» Михайла Бродського та голови Сумської облдержадміністрації Володимира Щербаня. Сумщина з інтересом стежить за детективними історіями, в яких Володимира Щербаня звинувачують у корупції та криміналі. Отож газета «Яблуко» йде нарозхват.

Однак на прес-конференції, яку провів Михайло Бродський як заступник голови Тимчасової слідчої комісії ВР, що розслідує діяльність Сумського голови, журналістів найбільше цікавило: чим викликане протистояння і чим воно закінчиться?

Михайло Бродський і член Тимчасової комісії народний депутат Олександр Єрохін, який також взяв участь у прес-конференції, відповідали, що під час роботи комісії із заявами і скаргами до неї звертаються сотні громадян, де наводять приклади дій місцевої влади, несумісні із законодавством. Всі факти перевіряють і аналізують. За потреби результати перевірки буде направлено до правоохоронних органів.

— Головне, що «справу Щербаня» не вдалося, як кажуть, спустити на гальмах, — наголосив Михайло Бродський.

Владислав ЖМУРКОВ.

Суми.

 Фотофакт

У Київській обласній лікарні № 1 завдяки фінансовій підтримці столичної держадміністрації зроблено ремонт. Медарсенал установи поповнено новою апаратурою, за допомогою якої операції з видалення жовчного міхура можна проводити без розтину черевної порожнини.

На фото Леоніда ДОБРОВОЛЬСЬКОГО (Укрінформ): *триває операція.*

Встигли! А що — дізнаємося наступного року

 Коментар

Верховна Рада України затвердила розмір мінімальної заробітної плати на наступний рік. З 1 січня 2002 року цей соціальний норматив обчислюється у 140, з 1 липня —у 165 гривень.

Згідно з чинним законодавством, без встановлення розміру мінімальної зарплати не можна ухвалювати державний бюджет на наступний рік. Дебати навколо цієї норми були запеклі. Традиційно під час обговорення всіх соціальних гарантій профспілки боролися за зростання добробуту народу, пропонуючи ухвалити мінімальну оплату праці у розмірі 165 грн. Кабмін, обстоюючи державні фінанси, погодився на 140 грн.

Лідер ФПУ Олександр Стоян нещодавно заявив про те, що переговори з виконавчою владою щодо цього питання зайшли в глухий кут. Профспілки загрожували Кабміну пікетом. Можливо, це й підштовхнуло до консенсусу.

Згідно з розрахунками, на реалізацію 165-гривневого соціального стандарту необхідно близько 4 мільярдів. Однак прихильники цього нормативу стверджують, що половина суми повернеться до держскарбниці як податок на прибуток, ПДВ і економія коштів за рахунок зменшення кількості житлових субсидій. Мовляв, зі збільшенням розміру мінімальної зарплати та інших соціальних нормативів, підгрунтям яких він є, зросте добробут народу, активізується його купівельна спроможність, і державі у вигляді податків повернеться частина витрачених коштів. Однак правильність цього прогнозу ми зможемо перевірити лише у другій половині наступного року.

Ольга ВАУЛІНА.

 Фотофакт

Управлінню МВС в Луганській області від імені Президента України вручено прапор.

Фото Вадима ЛЄСНОГО (Укрінформ).

 Борги

А обіцяного все чекають

Держава ще не повністю розрахувалася з тими закарпатцями, котрі постраждали від осінньої повені 1998 року — багато хто й досі не отримав матеріали, передбачені на відновлення зруйнованого стихією житла. Загальна сума неотоварених лімітнозабірних карток на цемент, цеглу, металопрокат, пиломатеріали тощо вилилась у 2 мільйони 500 тисяч гривень. Облдержадміністрація вже вишукала додатковий мільйон гривень. Їх спрямують на придбання будматеріалів потерпілим від паводка в Берегівському, Виноградівському, Хустському, Тячівському та Рахівському районах. У перші місяці наступного року обіцяно погасити заборгованість усім потерпілим від лиха восени 1998 року.

Іван ГУДЗОВАТИЙ.

Закарпатська область.

Розрахунки і прорахунки

Сільськогосподарські формування Житомирщини досі мають перед бюджетними установами 8,6 мільйона гривень боргу. Річ у тім, що в попередні роки вони одержували позики з обласного бюджету на придбання пального та інші нагальні потреби, пов'язані з проведенням робіт на полях. Розраховуватися передбачали, якщо не грішми, то вирощеними продуктами, які надійдуть, зокрема, й до лікарень.

Цього року господарства реалізували продукції власного виробництва на 134 мільйони гривень, тож можливість розрахуватися була. Проте їхній борг становить близько половини тієї суми, яка витрачається за рік на харчування в установах охорони здоров'я та освіти області. Тим часом, щоб було чим годувати хворих, у деяких районах просять у людей по відру картоплі з двору.

Олексій КАВУН.

Житомир.

 Вісті з Черкащини

Продали «невезучу» фабрику

Вісім років Черкаська тютюнова фабрика належала німецькій компанії «Реемтсма». За цей час інвестиції іноземного партнера у спільне підприємство становлять понад 70 мільйонів марок. Після повної реконструкції та заміни обладнання фабрика успішно конкурувала на міжнародному ринку тютюнових виробів. Однак два роки тому виробництво цигарок різко зменшилося. Причини — спад обсягів імпорту та засилля кондрабандної тютюнової продукції.

Німці довго не вагалися і вирішили продати «невезучу» фабрику. Тепер колишнє СП українонімецьке АТ з іноземними інвестиціями «Реемтсма-Черкаси тютюнова фабрика» називається коротко — ЗАТ «Ліггет-Дукат Україна». Належить воно британській компанії «Галлахер», котра у себе на батьківщині контролює більш як 75 відсотків ринку сигарет.

«Акула» сміттєзвалищ

Так жартома назвали журналісти нову сконструйовану в АТ «Темп» машину для подрібнення пластикових пляшок. "Акулі" потрібно всього 15 секунд, щоб «пережувати» півторадволітрову пляшку. Ножі новинки треба заточувати через тиждень, а на такій само машині польського виробництва — кожних шість годин.

Втім, і ціна вітчизняної машини вигідно відрізняється від зарубіжної. Черкаський варіант коштує всього п`ять тисяч, а імпортний — п`ятдесят тисяч гривень.

Замовив «акулу» сміттєзвалищ відділ екології та раціонального природокористування Черкаського міськвиконкому. Природоохоронці сподіваються очистити довкілля від пластикових завалів і заодно підзаробити грошей. Адже тонна подрібненої «хімії» коштує близько тисячі гривень.

Молодіжний виконком діє

У Каневі після позачергових виборів міського голови, переможцем яких став Василь Коломієць, утворено альтернативний молодіжний виконком. Ініціатором створення такого собі «тіньового кабінету міністрів» став сам новообраний міський голова. Він запропонував своєму недавньому конкуренту на виборах 25-річному Григорію Пелиху очолити молодіжний виконком.

Сьогодні молодіжні «міністри» працюють над програмою забезпечення житла для молоді, організацією бізнес-центру, проектом боротьби з наркоманією.

Стипендії Нобелівського лауреата

Три стипендії імені Маркса Алфьорова, рідного брата Нобелівського лауреата, фізика із Санкт-Петербурга, Жореса Алфьорова, вручено кращим знавцям математики і фізики Комарівської середньої школи, що в Корсунь-Шевченківському районі.

Дружба з всесвітньо відомим ученим єднає українських дітей відтоді, як Жорес Іванович знайшов у Комарівці могилу свого старшого брата. Разом з тисячами радянських бійців рядовий Маркс Алфьоров загинув у «другому Сталінграді» — Корсунь-Шевченківській битві у лютому 1944 року. Російський академік подарував комарівським школярам комп`ютери і бібліотеку науково-популярної літератури. Відмінники навчання побували в Санкт-Петербурзі, в гостях у свого знаменитого друга.

Таємниця Горбового лісу

Поблизу села Гереженівки Уманського району, у хащах Горбового лісу, виявлено дев`ять братських могил часів другої світової війни. За скупими розповідями нині живих свідків трагедії, в ямах поховано близько десяти тисяч євреїв, військовополонених моряків Чорноморського флоту, місцевих підпільників.

На жаль, з`ясувати обставини розстрілів і масової загибелі людей досі не вдалося. На запити Уманської райдержадміністрації жодне відомство, зокрема СБУ України, не відповіло. Поряд з братськими могилами встановлено пам`ятний хрест.

Став Фрідріх козаком Вітром

Німецький підприємець Фрідріх Брокельман, діловий партнер черкаського АТ «Фасад», завжди після завершення роботи в Україні, охоче знайомиться з історичними місцями Шевченкового краю. Особливо він захопився історією українського козацтва, його відвагою, лицарством і звичаями. Тому, познайомившись з сучасною козацькою старшиною, попросив, щоб і його посвятили в козаки.

Канівський отаман Михайло Мороз разом з козацьким старшиною, полковою старшиною прийняли Фрідріха в козаки. Коли вручали шапку, пояс, шаблю — з Дніпра повіяв сильний рвучкий вітер. Тож і прозвали новобранця Вітром, записавши його ім`я до реєстру канівського козацтва.

Від`їжджаючи до Німеччини, козак Вітер-пан Брокельман пообіцяв своїм побратимам сприяти дружбі між двома народами, розширювати партнерські зв`язки між німецькими та українськими підприємцями.

Добірку підготувала Лідія ТИТАРЕНКО.

З 1 січня мінімальна зарплата становитиме 140 гривень. З 1 липня — 165

Взаємодія грунтується на

Місцеве самоврядування

Як уже повідомлялося, 7 грудня у Верховній Раді відбулася нарада-семінар голів місцевих рад. На ній було обговорено нову редакцію закону «Про місцеве самоврядування». Подаємо у стислому викладі думки учасників.

Іван ПЛЮЩ, Голова Верховної Ради України:

— У нас виникла гостра потреба порадитися з вами і обмінятися думками з приводу вдосконалення законодавчої бази, що регулює і регламентує місцеве самоврядування. В контексті цього профільний комітет, який очолює Юлій Іоффе, протягом останніх років напрацював низку законопроектів. Один із них було направлено вам для того, щоб ви внесли свої пропозиції.

Без розвитку місцевого самоврядування говорити про демократичну, правову державу і громадянське суспільство зайве. Місцеве самоврядування передбачає: законодавчу базу, яка регулює відносини між виконавчою владою і представницькими органами влади, і відносини в представницьких органах влади територіальних громад.

Без економічної і фінансової бази, хоч би скільки ми декларували місцеве самоврядування, розмежовували функції між виконавчою владою і місцевим самоврядуванням, істотних змін не відбудеться.

Далі. Треба визначити, як співвідноситься податкове законодавство з потребами регіонів, територіальних громад з місцевим і Державним бюджетом. У розвинених країнах так поставлено це питання, що велика питома вага потреб територіальних громад дотується з державного бюджету. І тому виникає багато шляхів розв'язання цих проблем. Перший — вирівнювання економічне. У демократичному світі проблемні регіони, як правило, перебувають у полі зору регулювальних органів держави. І вони домовляються та розміщують там виробництва, які сприяють розвитку малого і середнього бізнесу.

В першому читанні прийнято закон про вибори, який передбачає змішану систему на рівні місцевого самоврядування. Але чи потрібно це робити?

Юлій ІОФФЕ, голова Комітету ВР з питань державного будівництва та місцевого самоврядування:

— Сучасна історія місцевого самоврядування в Україні бере свій початок від прийняття 7 грудня 1990 року Закону «Про місцеві ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування». Наступним етапом у зміцненні місцевого самоврядування в нашій державі стало прийняття 26 березня 1992 року нової редакції закону, який став називатися «Про місцеві ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування». В цій редакції закону місцеве та регіональне самоврядування закріплювалось як основа демократичного устрою України.

28 червня 1996 року Верховна Рада України прийняла Конституцію України. Розділ XI Основного Закону повністю присвячено місцевому самоврядуванню, отже, воно отримало конституційний статус. А 21 травня 1997 року парламент ухвалив Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», за яким і діє нинішня система місцевого самоврядування.

Проте місцеве самоврядування на багатьох рівнях значною мірою зберігає декларативний характер через недосконалість наявної законодавчої бази. Ми повинні докласти максимум зусиль, щоб заповнити ці прогалини. Зокрема, це стосується усунення деяких розбіжностей у частині розподілу повноважень між сільськими, селищними, міськими головами та відповідними радами, їх виконавчими органами, більш повного врегулювання прав районних і обласних рад, визначення обсягу повноважень, делегованих відповідним державним адміністраціям, правового забезпечення діяльності рад у районах і містах.

Потрібно хоча б наблизити місцеві бюджети до реалізації конституційного права щодо їх самостійності. Я думаю, що одне із головних питань — це міжбюджетні стосунки.

Забезпечити виконання законодавчої норми щодо недопущення втручання державних органів у процес складання, затвердження і виконання місцевих бюджетів, за винятком випадків, передбачених законодавством. Прискорити прийняття законодавчих актів з питань управління комунальною власністю тощо.

Сьогодні є проблема законодавчого забезпечення місцевих виборів. У червні поточного року було подано варіант законопроекту, який передбачав вибори до сільських, селищних, міських, районних рад у місті проводити за мажоритарною системою, а вибори до міських рад обласного підпорядкування, районних і обласних рад — за змішаною мажоритарно-пропорційною системою. Хочу зауважити, що серед членів комітету немає однозначної позиції в цьому питанні. Ми маємо письмові звернення від багатьох місцевих рад щодо підтримки мажоритарної системи. Я загалом також її прихильник. Це моя позиція, я її відстоював. Хотів би знати і вашу думку. Саме вам доведеться вже за місяць проводити цю велику і складну роботу з організації місцевих виборів.

Велика і дуже складна робота очікує нас із вдосконалення закону про місцеве самоврядування. Досвід чотирирічної практики застосування нині чинного закону довів: низка його положень потребує вдосконалення.

Хочу повідомити, що в травні цього року до Верховної Ради України надійшла нова редакція закону. Оскільки ці питання викликають особливий інтерес, то коротко зупинюся на основних положеннях такого законопроекту.

Сенс змін полягає ось у чому. Наведено нове, більш повне, визначення територіальної громади, органів місцевого самоврядування, введено нові терміни самоврядної адміністративно-територіальної одиниці, членів територіальної громади, компетенція, предмети відання, повноваження, гарантії, а також визначення цих термінів. Систему місцевого самоврядування доповнено новими принципами субсидарності, повсюдності.

Зроблено спробу в межах Конституції України розв'язати проблему наділення районних, обласних рад власними органами, які взяли б на себе оперативне управління спільною власністю територіальних громад та іншими виконавчими функціями.

Леонід ДАЙНЕКО, народний депутат України:

— Треба сказати, що нова редакція закону про місцеве самоврядування дуже важлива. Чому? Бо розкривається роль територіальної громади, вирішують суперечності, які інколи виникають між адміністраціями і місцевими радами. Там виписано норми, що стосуються комунальної власності. Проте вкрай потрібний окремий закон про комунальну власність.

Важливе питання адміністративно-територіального устрою. Без такого закону важко побудувати всю систему влади у державі.

І ще одне. На жаль, місцеве самоврядування перебуває інколи у становищі «бідного родича», коли під час розгляду бюджету його фінансування постійно скорочують.

Тож якщо ці недоліки буде ліквідовано, тоді місцеве самоврядування займе свою нішу в нашому громадянському суспільстві.

Микола ПРИСТУПА, голова Хмельницької обласної ради:

— Прийнявши Конституцію та закон про місцеве самоврядування в Україні, наша держава зробила великий крок вперед у формуванні більш-менш чіткої структури виконавчої і самоврядної державної влади. Однак ці важливі законодавчі акти не могли врахувати всього спектра питань, які виникли в ході їх практичної реалізації.

Позитивними сторонами законопроекту є те, що він розглядає місцеве самоврядування як самостійну форму публічної влади і тим самим ставить крапку в дискусіях про те, чи є обласні ради повноправними органами влади чи ні, чи є вони, можливо, громадськими організаціями.

На мій погляд, правильно включено виконавчі апарати обласних і районних рад до системи місцевого самоврядування та наділено їх правом юридичної особи. Розподіл виконавчого апарату на секретаріат та управління справами дасть можливість обласним радам реально впливати на виконання своїх рішень.

Проектом обгрунтовано передбачено зменшення обсягу делегованих повноважень обласних та районних рад відповідним державним адміністраціям. Звільнення, хоча і часткове, державних адміністрацій від виконання невластивих їм функцій є істотним кроком до реального утвердження принципів місцевого самоврядування. Водночас слід зауважити: цей законопроект, вводячи нові положення і розвиваючи принципи народовладдя і самоврядування, зберіг низку недоліків закону, прийнятого в 1997 році, а то навіть і привніс нові.

Реалії сьогодення потребують розширення повноваження рад, законодавчого врегулювання питань комунальної власності, бюджету, фінансової сфери, матеріально-технічного та фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування. Проте ці положення у проекті належним чином не опрацьовано. Для прикладу. Винятково на базовому рівні неможливо задовольнити потреби в культурно-освітніх, медичних, транспортних, торговельних та інших послугах. Саме тому спільні інтереси є не тільки в селі, місті, а й у районі, і в області. І саме ці інтереси, а не розмитий юридичний принцип мають визначати коло функцій, завдань та цілей обласних рад.

Проект закону, на жаль, не передбачає делегування повноважень від рад нижчого рівня до вищого, тільки до місцевих державних адміністрацій. А це вже повертає нас до нагального питання — співвідношення гілок влади в регіонах. Але досвід роботи обласних рад протягом минулих чотирьох років вимагає нарешті розрубати гордіїв вузол цієї проблеми.

Необхідно або звільнити виконавчу владу від невластивих їй функцій, або визнати голову обласної державної адміністрації місцевим президентом, а голову ради — спікером, який тільки веде сесії, не втручаючись в решту практичних питань.

Закон природи вчить, що однобока жорстка міцність здатна нести навантаження лише до певної межі. Тому владний механізм тільки тоді буде надійним, якщо централізацію поєднати з гнучкістю місцевих рад. Помилок тут бути не повинно. Відомий філософ Конфуцій свого часу сказав, що єдина справжня помилка — не виправляти колишніх помилок.

Глибоко переконаний, що радам належить бути не тільки символом народовладдя, а й дійовим атрибутом нашої держави.

Василь КОВАЛЬОВ, голова Чернігівської обласної ради:

— Я хотів би зупинитися на двох законах. По-перше, щодо виборів до місцевих рад. В області склалася думка, що вибори до місцевих рад мають проводитися за мажоритарною системою. Така точка зору побутує і щодо проведення виборів в обласних центрах чи містах обласного підпорядкування.

Голова Верховної Ради Іван Плющ відкриває нараду-семінар

Голови обласних рад готуються до виступів

Без економічного і фінансового фундаменту

спільних інтересах

Щодо проекту закону «Про місцеве самоврядування в Україні».

На наш погляд, не повною мірою врегульовано організаційно-правову сторону діяльності місцевих рад, структуру, статус депутатів, постійних комісій, посадових осіб, не визначено особливості організації та діяльності районних та обласних рад, їх органів, механізм делегування повноважень бюджетного процесу, не зовсім чітко розмежовано функції і повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Не можна погодитися з думкою авторів про затвердження персонального складу виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради сільським, селищним, міським головою, коли це — компетенція відповідних рад. Зовсім незрозумілий і намір позбавити місцеві ради повноважень утворювати відділи, управління та інші структурні підрозділи виконавчого комітету.

Доцільно включити статтю, що захищала б слабкі фінансово територіальні громади за допомогою запровадження процедур фінансового вирівнювання, які органи місцевого самоврядування здійснюють у межах своєї компетенції.

Пропозицій багато. Є над чим замислитися

Ведучи мову про місцеве самоврядування, слід зазначити, що його реальна фінансова база недостатня для виконання своїх повноважень. Було б правильно за бюджетами органів місцевого самоврядування базового рівня передбачити перелік місцевих податків і зборів, які не брали б до розрахунків трансфертів та нормативів відрахувань від загальнодержавних податків і зборів та спрямовувалися на потреби житлово-комунальної, побутової, соціальної сфер.

Архип ВОЙТЕНКО,
голова Житомирської обласної ради:

— Законопроект розширює повноваження обласних рад. Але, на мою думку, ці повноваження обласна рада не зможе виконувати, якщо не буде виконавчого органу. Виконавчий апарат — одне, а виконавчий орган — це вже інші функції. Але, з другого боку, положення Конституції сьогодні не дають можливості цього зробити. Тоді, на мою думку, виконавчий апарат потрібно наділити повноваженнями виконавчого органу і записати це в проекті даного закону. Адже сьогодні багато тих функцій, які передбачено в статтях 64—67, повноваження обласної ради, виконують управління обласної державної адміністрації. Таких повноважень є чимало і в інших статтях. Їх виконувати, на мою думку, той апарат, який у нас є (25—30 осіб), безперечно, не зможе. І навіть для виконання повноважень обласної ради за чинним законом про місцеве самоврядування нинішній виконавчий апарат не має можливості охопити всі напрями діяльності ради, а галузеві управління є структурами обласної державної адміністрації.

Далі. З підготовкою нової редакції Закону про місцеве самоврядування слід паралельно працювати і над внесенням відповідних змін до Закону «Про місцеві державні адміністрації», щоб не було дублювання, щоб було чітко визначено функції державної адміністрації з розвитку місцевих територій громад, відносини, важелі і противаги органів виконавчої влади і місцевого самоврядування.

І щодо закону «Про вибори місцевих рад». Безперечно, є різні пропозиції, є кілька варіантів, але я думаю, що треба підтримати вибори до місцевих рад за старим законодавством.

Іван ШИЛЕПНИЦЬКИЙ,
голова Чернівецької обласної ради:

— Динамічний розвиток правовідносин в нашій державі, прийняття кодексу, низки законів України робить проблему подальшого становлення органів місцевого самоврядування і вдосконалення відповідного законодавства дедалі актуальнішою.

Оскільки ми розуміємо, що внесення змін до Конституції України — проблемне, то схвально сприймаємо спробу розширити повноваження обласних і районних рад, у тому числі наділити їх власними органами, які взяли б на себе низку виконавчих функцій.

Стосовно уточнень. У зв'язку з визнанням неконституційним інституту прописки, на мій погляд, у проекті необхідно уточнити, в який спосіб реалізовуватиметься право на участь громадян у місцевому самоврядуванні за належністю до відповідних територіальних громад.

З огляду на позитивний зарубіжний досвід у системі місцевого самоврядування, потрібно передбачити створення виконавчих органів районних та обласних рад. У нас немає реального самоврядування на рівні району, області. Це треба визнати. Воно є реальне, ефективне на рівні села, селища міста. Ніхто не може заперечити цього. Нам потрібно визначитися. Хоч би хто прийшов, був обраний, він виконуватиме повноваження відповідно до закону так само, як виконують сьогодні нинішні депутати і нинішні голови районних, обласних рад.

Стаття «Комунальна власність — матеріальна основа місцевого самоврядування» потребує розширення окремих пунктів та доповнень. Це — основа самоврядування. Треба визначити зміст управління об'єктами спільної комунальної власності територіальних громад, сіл, селищ, міст та обсяг повноважень обласної, районної рад щодо здійснення управління цими об'єктами, а також функції органів і служб, створених для здійснення управління цими об'єктами. Закон має визначити правила поведінки кожного. Потрібно привести у відповідність проект закону в частині повноважень місцевих органів самоврядування у сфері бюджетів та фінансів, їх структури, доходів і видатків, нормативів відрахувань, складання, розгляду затвердження, виконання та звітності, міжбюджетних відносин, розмежувань, забезпечення виконання власних і делегованих повноважень відповідно до бюджетного кодексу.

Щодо дострокового припинення повноважень депутата ради. На мій погляд, недемократично відносити це до повноважень ради.

Потребує уточнення також і те, що питання призначення позачергових виборів усіх рівнів та їх голів можуть порушувати голови обласних державних адміністрацій.

Влада — це майно, фінанси, кадри. І здійснюється засобом управління. На превеликий жаль, структурне управління територією ще не адаптовано до приватної власності, ринкових відносин і є гальмом на шляху їх розвитку.

Зіновій МИТНИК,
голова Івано-Франківської обласної ради:

— Незабаром в Україні буде все-таки проведено адміністративну реформу. І тому треба врахувати цей момент.

Друге. Обов'язково треба передбачити створення виконавчих структур при обласних, районних радах.

Володимир ТЯГЛО,
голова Харківської обласної ради:

— Ми організували науково-практичну конференцію, де близько 70 науковців обговорили проект закону «Про місцеве самоврядування». На конференції було розроблено рекомендації щодо вдосконалення правового регулювання місцевого самоврядування. Їх треба обов'язково врахувати.

Валерій ТРЕТЬЯКОВ,
голова Херсонської обласної ради:

— Коли ми підписали Європейську хартію місцевого самоврядування, то мусимо свої закони наближати до хартії. На жаль, нова редакція закону не розв'язує болючих проблем місцевого самоврядування. Зокрема, щодо механізмів делегування повноважень, фінансового делегування тощо. Отже, залишається місце для суперечностей...

«Вертикалі» немає. Ми це добре розуміємо. Але потрібно продумати механізм взаємодії з районними і сільськими радами.

На нараді-семінарі також виступили голови з обласних рад: Тернопільської — Василь Олійник, Закарпатської — Іван Іванчо, Сумської — Марк Берфман.

Іван ПЛЮЩ,
Голова
Верховної Ради України:

— Мені було приємно почути, що ніхто з вас не говорив про те, що ви наполягали на тій чи тій правці і її до цього часу не враховано.

Ми всі суб'єкти не тільки виборчого процесу, а й формуємо громадську думку, від якої багато в чому залежить стабільність, а від стабільності — результати нашого життя.

Я хочу вам назвати декілька цифр, адже багато що таки змінюється на краще.

Зведений бюджет на 1998 рік затверджено в сумі 29 мільярдів 761 мільйон гривень. Фактично його виконано на 97,2 відсотка. 1999 рік — 34 мільярди 252. Виконано на 96 відсотків. 2000 рік — 42 мільярди 323. Виконано на 116 процентів. 2001 рік — 52 мільярди 913. То змінюється щось чи ні?

Змінюється. Інша річ, співвідношення зростання валового продукту і доходної частини бюджету. Валовий продукт зріс удвічі за чотири роки, а доходна частина лише в 1,5 разу.

Якщо проаналізувати фінансування основних галузей, то чи є поліпшення? Наприклад, освіта. У 1998 році виділено 1 млрд. 133 млн. гривень, у 1999 — 1 млрд. 249 млн., 2000 — 2 млрд. 313 млн., 2001 — 3 млрд. 217 млн. На охорону здоров'я відповідно: 1998 рік — 351 млн. гривень, 1999 — 359, 2001 — 1 млрд. 218 млн.

Звичайно, якби видатки подвоїти, то можна було б виконати статтю 77 закону «Про медицину». Але коли кажуть, що нічого не змінюється, то це брехня. Тому скажу, що за всіх негараздів у нас є що сказати людям. Особливо коли йдеться про два останні роки. У парламенті все-таки було сформовано ситуативну більшість, яка давала можливість законодавчого супроводження курсу Президента на реформування економіки і життя. І саме ця співпраця забезпечила ту відносну стабільність, яка дала зростання економіки і збільшення в 1,5—2 рази коштів, яких потребують освітяни, охорона здоров'я тощо.

Підготував Володимир КОРОЛЮК.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

! У номер

Наступний інвестиційний рік буде ще тепліший

Як за погодою на день Катерини, кажуть, визначають, якою буде зима — морозною чи теплою, так і за кількістю учасників та якістю контрактів, укладених на міжнародному форумі «Партнерство в ім'я злагоди та розвитку», можна передбачити, чи сприятливий інвестиційний клімат в столиці України на найближчий економічний рік, впевнений начальник головного управління зовнішньоекономічних зв'язків та інвестицій Київської міської держадміністрації Михайло Поживанов. Із запрошених 600 фірм на нього прибули представники 400.

Україна, а надто Київ, були представлені достойно. У інвесторів аж очі розбігалися.

Над тим, щоб закордонні інвестиції прийшли в економіку нашої столиці, багато працювали співробітники управління зовнішньоекономічних зв'язків та інвестицій Київської міської державної адміністрації упродовж 11 місяців поточного року. На прес-конференції, яка відбулася 6 грудня біля стенду Києва на виставці в Українському домі, що проходила в рамках форуму, Михайло Поживанов, зокрема, сказав: цей захід — один з кроків, спрямованих на активізацію інвестиційного та зовнішньоторговельного співробітництва вітчизняних та закордонних компаній, елемент загальної стратегії стимулювання економічного розвитку Києва. Цьому питанню велику увагу приділяє міський голова української столиці Олександр Омельченко. І те, що форум відвідав Президент Леонід Кучма, ще додало наснаги його учасникам.

Щодо інвестицій, то воно залучило, порівнянно з аналогічним періодом 2000 року, на 53,2 відсотка закордонних інвестицій більше, загальна сума фінансового вкладу — 228,9 млн. доларів США. Це майже на 80 млн. перевищило минулорічний обсяг іноземних інвестицій.

Найпривабливішою щодо вкладання інвестицій Україну вважають Нідерланди, Сполучені Штати Америки та Великобританія, які вклали у розвиток економіки столиці від 13 до 18 мільйонів доларів. Створене не так давно управління виправдало своє існування, воно не лише підшукує найкращі «партії» для фінансових «шлюбів», реєструє інвестиції та виконує функції держави, делеговані йому Київською міською державною адміністрацією, Мінфіном та Міністерством економіки і європейської інтеграції, а й розробляє інвестиційну політику столиці. Саме завдяки творчому підходові вдалося переломити тенденції закордонних партнерів, які віддавали перевагу торгівлі та громадському харчуванню. Сьогодні ця цифра зменшилася майже вдвічі. Зате зросла в промисловій сфері: транспорт, зв'язок, енергетика, виробництво будматеріалів, хімічна та нафтохімічна галузі та в розвиток інших важливих підприємств. Планується подальше розширення співпраці з закордонними інвесторами через міста-побратими Києва, проведення міжнародних інвестиційних конкурсів. Через відсутність повноцінних подібних конкурсів місто досі втрачало чимало коштів. Хоча б на будівництві підземних торгових площ, на відкритті котрих ми давно чекаємо, — вітчизняні інвестори «не потягли» самотужки подібних обсягів будівництва, тож возять тепер гроші з-за кордону. Якби фінансування забезпечувалося через управління інвестицій Київської міської державної адміністрації, а не нашвидкуруч через паралельний йому відділ головного управління економіки, справи були б значно ліпшими, впевнений Михайло Поживанов. Саме для того, щоб закордонні кошти витрачалися ощадливо, й було створено на базі двох управлінь — зовнішньоекономічного та валютно-експортного — нинішнє, яким успішно керує пан Поживанов. До речі, коли хтось із журналістів запитав у Михайла Олександровича, чи правда, що його управління збираються реформувати, він відповів:

— Якщо це й буде зроблено, то не з економічних причин: зростання закордонних інвестицій за рік у півтора разу — ще одне свідчення того. Причини можуть бути суто політичними. А ми не політикою займаємося, а економікою. Нещодавно до Кабміну передано матеріали на створення зони пріоритетного розвитку на базі «Хімволокна».

Ада ТОРН.

надійної самоврядної будови не зведеш

 Передплатили і виграли!

Щоб хліб родив і призи були

— Борошно, здається те, що треба, — зробив висновок, оглянувши приз, наш читач Григорій Шаян з Верхнього Рогачика Херсонської області.

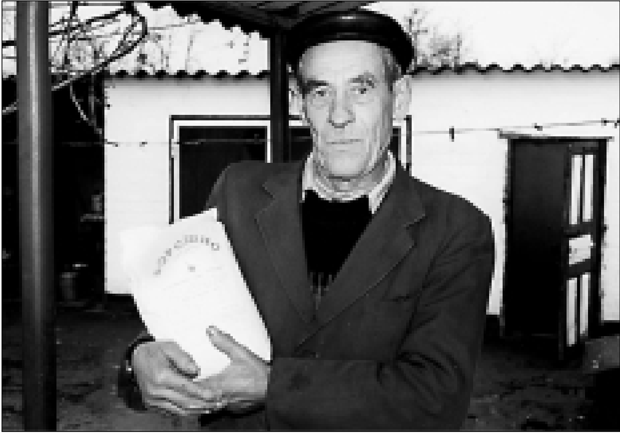
За результатами розіграшу серед передплатників йому дістався набір виробів від херсонського підприємства «Хетеко», відомого в області своєю хлібобулочною продукцією. А оцінював досвідчений хлібороб, комбайнер з багаторічним стажем. Його працю свого часу гідно вшановувала держава. Погодьтеся, не на кожному кроці зустрічаємо ми заслужених людей: ордени Леніна, Трудового Червоного Прапора, дві медалі ВДНГ. Про комбайнера колгоспу «Росія» писали всі газети. Намолоти у нього були рекордні.

— Але і врожаї тоді які були! Зовсім не ті, що нині, — каже Григорій Юхимович.

— Чому так?

— Зледащіли люди, працювати не хочуть, — вважає хлібороб. — Робити треба, тоді й хліб родитиме, і нагороди будуть — резюмував розмову.

А у Верхньому Рогачику цього року нашим читачам щастить. Електрошашличницю від обласного управління пожежної охорони отримала Ганна Маловічко. А Микола Авдєєв з Ушкалки виграв уже двічі: солодощі від Херсонської кондитерської фабрики — в першому півріччі, а нині ми вручили йому сувенірний набір художнього литва від підприємства «Херсонські комбайни»

Алла БРУСИЛОВА.
Фото Ігоря АЛЬПЕРТА.

«Народився в сорочці...»

(Початок на 1-й стор.).

Про життя нашого читача можна було б написати книгу. Володимир Іванович має майже три десятки нагород. Дивом залишився у війну живий. П'ять німецьких снайперів цілили в нього. І один таки влучив... у коня. З трепетом згадує Володимир Матвєєв своїх бойових друзів тринадцятого прикордонного загону. Де вони тепер? Час порозкидав усіх по світу.

Володимир Іванович, капітан у відставці, нині на заслуженому відпочинку, мешкає в Києві. Займається садом, допомагає порадами дітям і, звичайно, читає улюблений «Голос», а тепер ще й слухатиме голос Бориса Гмирі.

Тридцять компакт-дисків із записами музичних творів у його виконанні надав редакції для розіграшу серед передплатників Фонд імені Бориса Гмирі. Він розташований у Києві, у квартирі, де жив Борис Романович, за адресою: вул. Хрещатик, 15; тел.: 229-17-07.

Оксана КАЛУГІНА.

ВІД РЕДАКЦІЇ: ***Шановні читачі «Голосу України»! Прочитайте, будь ласка, уважно список передплатників, які виграли в лотерею, в № 209 від 9 листопада 2001 року. І якщо знайдете своє прізвище, звертайтеся по виграш за адресою, вказаною після переліку призів.***

Костюм — талісман, пилосос — помічник

Антоніні Григорівні Бабич уже вдруге пощастило на приз від «ГУ»

Мешканці Безуглівки Ніжинського району Антоніні Григорівні Бабич уже вдруге пощастило на приз від «Голосу України». Приїхала вона у Чернігів у костюмі, який виграла у 1999 році.

— Це тепер у мене, так би мовити, парадний одяг, — хвалиться жінка. — Я в ньому ходжу на свята, на іменини до друзів. І всім пояснюю, що таке чудове модне вбрання маю завдяки тому, що передплатила «Голос України». У мене таке враження, що у редакції знали про мій розмір. Усе так гарно підійшло. Я була просто вражена такою дорогою і несподіваною обновою. Взагалі цей костюм у мене — талісман. Як одягну його, значить усе буде гаразд, у чомусь пощастить...

Цього разу передплатниці дістався теж солідний приз — пилосос найсучаснішої модифікації. Антоніні Григорівні саме виповнилося 45 років. Отож подарунок від редакції був дуже вчасним.

— Усі тепер хочуть у Безуглівці передплачувати «Голос України», — посміхається щаслива передплатниця. — Адже у 2000 році гарну лозяну етажерку виграв Григорій Якович Чернега з нашого села. А тепер і мені вдруге пощастило. У магазині питають, як це мені вдається? Кажу: дуже просто! Передплачую «Голос України». І ви робіть те саме...

Антоніна Бабич довгий час працювала в селі агрономом, бухгалтером. Тепер — безробітна. Разом із чоловіком передали в оренду свої 7,4 гектара ріллі Ніжинському хлібокомбінату і порають самі 1,2 гектара власної землі. Мають дві корови, козу, іншу живність.

Сім'я щороку старається передплатити улюблену газету. І так — уже 10 років.

— А копію квитанції на наступний розіграш я вже надіслала до редакції, — сказала радісно жінка.

Що ж, нехай вам щастить і втретє, Антоніно Григорівно!

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігівська область.

На знімку: Антоніна Бабич щойно отримала пилосос, який надав редакції наш постійний спонсор — ВАТ «ЧеЗаРа».

Фото автора.

 Читаймо «Голос» разом!

Не між рядками, а в рядках

Юрій ІЦКОВСЬКИЙ, радник Миколаївського міського голови, депутат міської ради

— Мій природний інтерес до друкованого слова підсилюють ще й службові обов'язки. Читаю різні газети. І серед них вигідно вирізняється «Голос України». Чим? Не просто гостротою публікацій — «гострих» (і часто, як кажуть, не без умислу) в нас багато. Більше — глибиною, компетентністю і об'єктивністю, всім тим, що викликає довіру до преси. А це — великий дефіцит! У морі дешевих сенсацій і тенденційного словоблуддя непросто знайти правдиву інформацію, десь у підсвідомості сидить оте «між рядками». А розгортаючи «Голос України», цього не відчуваєш: є стилістична культура, доказовість, аргументованість. Тут читацька інтуїція не підводить. Зрештою, просто цікаво...

«На газету грошей не шкодую»

Мешканцю Лисичанська Володимиру Пантелеймоновичу Писареву 82 роки. Але він все ще їздить велосипедом, працює на дачі й намагається бути в курсі всіх подій.

Таку інформацію йому дає «Голос України». Газету Володимир Пантелеймонович передплачує вже 10 років, від самого дня її створення. Важко сьогодні прожити на саму маленьку пенсію, але без газети пенсіонер також не може.

— Мені подобається об'єктивність «Голосу», — каже він. — У ньому — й про лівих, і про правих — як воно є. Незаангажована газета. Дуже серйозні статті. Але особливо нам з дружиною подобається сторінка «Сім'я». Ми її читаємо вголос, а потім і сусідам розповідаємо. Одні сусіди слухали нас, слухали, а потім і самі стали «Голос України» передплачувати.

У луганський корпункт «ГУ» Володимир Пантелеймонович телефонував і раніше, але востаннє його голос у слухавці був особливо радісним і веселим. Як з'ясувалося, він виграв приз газети, цьому був дуже радий. Всі ці роки йому не щастило, і раптом — отримав двотомник Гейца та набір канцтоварів.

Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

...І каву в дорогу

Ольга Димитрова разом з батьками приїхала до Херсона з віддаленого району області — Новотроїцького провідати сина-студента. Усією родиною й завітали до корпункту «Голосу України». Ольга передплачує нашу газету шостий рік. Заохотила й батьків: спочатку брали почитати, а тепер і самі передплачують.

— З нетерпінням кожного дня чекаю свіжий номер, особливо той, де є «Сім'я». Усе перечитую, — каже Тамара Дмитрівна. — Сусідам розповідаю, що пише ваша газета. А Микола Фадійович завжди «в курсі» і повідомляє односельцям, які там, «нагорі», приймають рішення стосовно пенсіонерів.

До призу від газети — автомобільної кавоварки, наданої Херсонським комбайновим заводом, — найбільшу цікавість виявив онук Вітюша: «Тепер, діду, будемо просто в дорозі, у «Москвичі» гарячу каву пити. Не забудь знову передплатити «Голос України».

P. S. Комбінація для прокурора

У Миколаєві, в центрі міста, вчинено напад на депутата міської ради радника міського голови Юрія Іцковського. Невідомий, дочекавшись, коли депутат вийде з будинку, кілька разів ударив кастетом в обличчя і втік. На пограбування не схоже. Тут очевидно інше. Сьогодні зрозуміло, що майбутні вибори міського голови в Миколаєві пройдуть у нервовій обстановці. А Ю. Іцковський — одна з провідних постатей у команді нинішнього керівника міста Володимира Чайки, і активний депутат —має, ясна річ, не тільки друзів. Нещодавно хтось розповсюдив у Миколаєві листівки вельми брудного змісту — з категорії тих, про які говорять «незручно казати», спрямовані зокрема проти Юрія Іцковського.

Утім, версії версіями, а на запитання, чи є ці випадки складовими однієї комбінації, дасть відповідь лише слідство.

Анатолій РОМАНЮК.

Миколаївська область.

Фото Ігоря АЛЬПЕРТА.

Вони залишилися з «Голосом». І вам радять: щоб газета приходила з січня, передплатіть її до 15 грудня

Зачинивши двері перед усіма помилками, хіба дізнаєшся істину?

(Початок на 1-й стор.).

Організатори, напевне, навіть і не припускали, що цей захід викличе такий інтерес. Невеликий конференц-зал Юридичної академії виявився затісним для підвищеної уваги до нового, як багато хто тут каже, етапу в україно-російських відносинах. Відомі в країні директори найбільших підприємств, приміром, спостерігають за перебігом зустрічі через монітори прес-центру. До речі, для висвітлення роботи форуму акредитовано понад 300 представників ЗМІ.

Бізнес-форум відкрився пленарним засіданням. Потім його учасники почали роботу в шести «круглих столах»: промисловість і машинобудування, паливно-енергетичний комплекс, АПК і хімпром, військово-промисловий комплекс, співробітництво у банківсько-фінансовій галузі, міжрегіональне співробітництво. «Круглий стіл», присвячений військово-промисловим питанням, закрито для преси.

Про що говорили учасники на відкритті форуму? У вступному слові голова Харківської облдержадміністрації Євген Кушнарьов, нагадав, що в XIX столітті завдяки вдалому розташуванню регіону на перетині торговельних шляхів розпочали активно розвиватися промисловість, залізничний транспорт, сільське господарство. Харків'яни одні з перших в Російській імперії, наприклад, почали вирощувати рідкісну тоді картоплю, облік якої вели поштучно. Наступні роки і століття тут було зведено найбільші у світі промислові підприємства, які складають конкуренцію підприємствам багатьох розвинених країн й донині. В регіоні сконцентровано понад 500 заводів, і всі вони були уклінені в систему виробничих зв'язків з тисячами підприємств-суміжників у колишньому Союзі... На жаль, майже все, що було зроблено за століття, геть зруйновано за якийсь десяток років. Вочевидь, треба було йти шляхом спроб і помилок, щоб усвідомити потребу пошуку спільного шляху руху вперед. Очевидно й те, що гору в україно-російських відносинах має взяти здоровий прагматизм зовнішньополітичних та економічних пріоритетів. Наш головний ресурс, наголосив від імені російського Союзу промисловців та підприємців Аркадій Вольський, — майже 200 мільйонів осіб, котрі мешкають на теренах від Карпат до Тихого океану. А ще промисловий потенціал, який хоча й дещо розгублений за останнє десятиліття, але все ще готовий вступити у змагання з промисловими комплексами розвинених держав.

Якими будуть конкретні результати форуму? Цю інформацію його організатори тримають за сімома замками. Кажуть, таємницю розкриють тільки на заключному засіданні за участю двох президентів. А поки що достеменно відомо лише те, що президенти відвідають Харківський авіаційний завод, у цехах якого завмерли сучасні літаки Ан-140. Очікується підписання угод про економічне співробітництво, послаблення торговельних обмежень, міжнародне фінансування пріоритетних проектів у галузі машинобудування і високих технологій, розробку спільних засад регулювання зовнішньоекономічної діяльності, спрощення правил валютного регулювання та контролю, митних процедур.

Микола КОСИЙ.

Харків.

До справи Гонгадзе не допускають...

На засіданні на рівні представників дипломатичних місій Ради Європи обговорювалася можливість створення міжнародної комісії з розслідування вбивства Георгія Гонгадзе. Остаточного рішення прийнято не було, хоча рекомендація щодо створення такої комісії є в документах вересневої сесії ПАРЄ.

Як повідомила з Парижа українська служба Бі-бі-сі, керівники дипломатичних місій лише вислухали звіт міністра закордонних справ Литви Антанаса Валіоніса про його візит до України наприкінці минулого тижня. Національні делегації наразі обмірковують нові пропозиції нашої сторони. А Україна, як повідомив один із французьких дипломатів, пропонує на нинішньому етапі не робити комплексного розслідування власне вбивства журналіста, не зосереджуватися на колективних слідчих діях представників різних країн у пошуках справжніх замовників убивства, а лише здійснити експертизу записів майора Мельниченка. Мається на увазі не повна експертиза всіх плівок, а лише тих фрагментів, де йдеться про Георгія Гонгадзе та Олександра Єльяшкевича. Аргументи української сторони, за інформацією з того самого дипломатичного джерела, такі: в Україні нібито немає необхідної юридичної бази для роботи іноземних слідчих, а створювати таку базу доведеться надто довго. З цими доводами не згодна вдова Георгія Гонгадзе Мирослава. Вона наголосила Бі-бі-сі, що Європейська конвенція про допомогу в розслідуванні кримінальних злочинів, котру Україна ратифікувала в 1998 році, є цілком достатньою відправною базою для створення міжнародної комісії. А один із членів французької делегації в ПАРЄ висловив Бі-бі-сі свої сумніви, що пропоновану Україною заміну концепції можна вважати рівноцінною. «Проаналізувати записи майора — це важливо, але немає жодної гарантії, що саме так ми визначимо справжніх убивць журналіста, — заявив він. — Ця нова експертиза плівок могла б бути лише фрагментом до великого комплексного кримінального розслідування».

Надто очевидно: декларуючи свою зацікавленість у проведенні реального розслідування справи Гонгадзе, українська влада робить усе, аби такого уникнути.

Летять бомби

У відповідь на теракти, вчинені палестинськими терористами на території Ізраїлю в середу, ізраїльська авіація та артилерія завдали ударів по об'єктах на території Палестинської автономії. Припускають, що атаки авіації пов'язані з початком воєнної операції, про яку оголосив Аріель Шарон під час екстреного засідання кабінету безпеки. Ізраїльські вертольоти завдали ракетного удару поряд з резиденцією глави Палестинської автономії Ясіра Арафата в місті Рамалла.

На знімку АП: *палестинський офіцер оглядає руїни — наслідок ізраїльських бомбардувань.*

Шлях до Європи є, а коштів і єдності немає

Головним підсумком парламентських слухань з питань реалізації державної політики інтеграції до Європейського союзу, які відбулися 11 грудня цього року, стало прийняття рекомендацій усім органам влади країни щодо прискорення всіх євроінтеграційних процесів. Від адаптації українського законодавства щодо правових норм ЄС до прискорення трансформаційних процесів в економіці країни і вступу до Світової організації торгівлі (СОТ).

В основу цієї політики покладено підписану Президентом України Леонідом Кучмою цього року державну програму інтеграції до Європи, суть якої найкраще сформулював під час слухань уповноважений українського уряду з питань інтеграції до ЄС, віце-прем'єр Василь Роговий. Він сказав: «Інтеграція до ЄС — не самоціль, а нагальна потреба нашого розвитку».

А основним змістом слухань стало перерахування майже всіма без винятку промовцями досягнень України в інтеграції до євроструктур і перепон, які постають на цьому, з'ясовується, неблизькому шляху. Хоча вперше про стратегічне значення інтеграції до Європи було сказано в Основних напрямах зовнішньої політики, затверджених у липні 1993 року ще парламентом, який прийняв Акт про незалежність України.

Відтоді Україна і ЄС переживали у своїх відносинах різні часи. Досить згадати хоча б той факт, що угоду про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС було підписано в червні 1994 року, українським парламентом ратифіковано у листопаді того самого року, але чинності вона набрала лише в березні 1998-го, коли її ратифікували парламенти всіх країн—членів ЄС. Цей документ передбачає співробітництво між Україною та ЄС у торгово-економічній сфері, в енергетиці, в галузі транспорту, різні аспекти прикордонного співробітництва тощо. Та навіть у такому вигляді він для України не є гарантією вступу до ЄС, а лише засобом підготовки до цього.

І з того року у відносинах між Україною та ЄС позначилося певне потеплілня хоча б на рівні декларацій. Того самого року Президент Л. Кучма схвалює стратегію інтеграції України до ЄС, розраховану до 2007 року. Наступного року вже Євросоюз приймає спільну стратегію «Україна—ЄС» і визнає за Києвом право вважати себе потенційним кандидатом на вступ до цієї організації.

Потім ЄС визнає Україну країною з перехідною економікою, а в Києві спільно зі структурами ЄС терміново створюють усілякі інституції, відповідальні за зближення з Європою: раду і комітет з питань інтеграції, комісії з гармонізації українського законодавства з європейськими нормами, уряд призначає постійного уповноваженого з питань інтеграції тощо. ЄС іде назустріч Києву і проводить щорічні саміти, зустрічі у форматі «Україна — трійка ЄС», але постійно наголошує, що вона повинна прагнути відповідати так званим копенгагенським критеріям, розробленим ЄС для всіх потенційних членів. Тобто всі, хто бажає вступити до ЄС, мають спершу адаптувати законодавство, провести ринкову трансформацію економіки, утвердити верховенство права людини та національних меншин тощо.

І от на цьому етапі виявилося, що політико-господарська еліта України у більшості своїй не готова сприймати головне: створення різних інтеграційних інституцій замало. Так само, як не хоче до кінця розуміти, що питання інтеграції до ЄС залежить не від підступності окремих недругів, а від внутрішньої готовності самої України до такого кроку. У Києві проголошували чудові інтеграційні спічі, але не підтверджували їх справами, а тому в Брюсселі за цими потугами спостерігали, у відповідь виголошували не менш обнадійливі промови, але реально також нічого не робили.

(Закінчення на 14-й стор.).

Хроніка. Факти. Події

■ Нью-Йорк

Олімпійське перемир'я

Міжнародний олімпійський комітет вітав ухвалену ООН резолюцію із закликом до країн—учасниць Олімпійських ігор припинити воєнні дії на період проведення ігор, щоб убезпечити доставку команд до Солт-Лейк-Сіті.

■ Таллінн

Місія не продовжуватиме роботу

Місія ОБСЄ обговорить на засіданні постійної ради питання про припинення своєї діяльності в Естонії. У листопаді естонський парламент скасував мовний ценз для кандидатів у депутати всіх рівнів, що було останньою умовою для припинення діяльності місії.

■ Вашингтон

США вимагають повернення експертів

Комітет з міжнародних відносин палати представників конгресу США ухвалив резолюцію щодо Іраку. Законодавці зажадали негайного поновлення співпраці Іраку з міжнародними експертами, які контролювали військові об'єкти в цій країні з метою вивчення питання про виробництво зброї масового знищення.

■ Кишинів

Від переговорів відмовилися

Перемога Ігоря Смирнова у президентських виборах, що відбулися минулої неділі в самопроголошеній Придністровській Молдавській Республіці, не змінила позиції президента Молдови Володимира Вороніна, який раніше заявляв, що не вестиме переговорів зі Смирновим.

■ Кабул

Раббані передасть владу

Номінальний керівник Держави Афганістан, колишній президент Бурхануддін Раббані заявив, що «цілком підтримує» лідера тимчасового уряду Хаміда Карзая. Раббані також сказав, що передасть Карзаю та його урядові всі владні повноваження.

■ Мадрид

Миротворці в Афганістані

Іспанія має намір узяти участь у миротворчій місії ООН в Афганістані, яка вже в грудні розпочне свою діяльність.

■ Пекін

Відповідь Китаю

Міністерство закордонних справ КНР у четвер виступило з офіційною заявою з приводу оголошення Сполученими Штатами про односторонній вихід з договору щодо ПРО. В заяві МЗС сказано, що намір США вийти з договору «викликає жаль і стурбованість у Пекіні».

■ Париж

Франція вимагає гарантій

Франція вимагає від США гарантій у тому, що підозрюваному в причетності до організації терактів 11 вересня французові марокканського походження не буде винесено смертного вироку. Франція скасувала смертну кару 1981 року, тож Захарію Муссаї, котрий перебуває під захистом французького консульства, не може бути винесено смертного вироку.

На знімку: *мати засудженого з його фотографією.*

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Уточнення

У замітці «Два бланки за 30 гривень», надрукованій у номері від 8 грудня, допущено неточність. Наголошуємо, що порядок перетину кордону між Україною та Російською Федерацією й Білоруссю залишається спрощеним. Тобто громадяни України можуть вільно відвідувати ці країни із внутрішніми паспортами, оформлення закордонного не потрібно. Вибачаємося за допущену помилку.

«Голос України», 14 грудня 2001 року. № 238 (2738)

Ректор Віталій Бабак:

«Особистості потрібні завжди. Нині — особливо»

Професіонали

«Тож покажіть мені, нарешті, цю дивовижну цивілізацію!» — попросила я одну добру людину, коли вкотре почула про це співтовариство чародіїв. Воно живе у власному ритмі та дихає, здається, власним повітрям у Солом'янському районі столиці.

Ці волхви знають усе про «чорні скриньки». Легко переходять з однієї іноземної мови на іншу. Віртуозно поводяться з електронікою літаків. У перервах між написанням наукових трактатів танцюють самбу чи гопак. Ріжуть водну гладінь вітрильниками та грають на тромбоні. Захищають дипломи і докторські. Їхня стихія — сучасні двигуни. А головний клопіт — небо без шрамів... Не так давно, перед тим як здійнятися на свою височінь, тут гостювала крилата жінка — момумент незалежності.

Цивілізація чародіїв, яких років двадцять тому зарахували б до розряду «всебічно розвинутих особистостей», — не що інше, як Національний авіаційний університет. Уже три роки керує цією талановитою планетою Віталій БАБАК. Він же — доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений діяч науки і техніки України.

— Віталію Павловичу, подейкують, подібних до вашого вузу у світі більше немає. Ну, хіба що один — десь у західній півкулі...

— Справді, нині у світі — лише два таких навчальних заклади: наш і Федеральна авіаційна академія в штаті Оклахома (США). Історія нашого вузу розпочалася ще 70 років тому. Вуз готував фахівців для обслуговування авіаційної техніки — інженерно-технічний склад вітчизняної цивільної авіації. Протягом усіх цих десятиліть створювалася матеріально-технічна база закладу. А справжній його розквіт припав на 60-70 роки. До слова, саме за потужністю матеріально-технічної бази і порівнюють наш вуз та американський.

Авіаційники — це і крила, і вітрила.
Пейзаж із життя університетського яхтклубу

— На мене справив враження ваш знаменитий ангар з унікальною авіаційною технікою. Небесні махини сплять на семи тисячах квадратних метрів. А поміж літаками, вертольотами, шасі та двигунами стоять... парти. Навіть позаздрила вашим студентам. Скажіть, до речі, їх кількість змінилася за останні десять років?

— Звичайно: студентів стало більше. І це — нормальне явище. Підкреслюю: збереглося держзамовлення. Воно становить 1100 місць щорічно. Крім того, у структуру НАУ ввійшли такі навчальні заклади, як Криворізький та Слов'янський авіаційні коледжі, промислово-економічний коледж і топографічний технікум у столиці. Додався Київський інститут менеджменту та інформаційних технологій (недержавної форми власності). Тільки в базовому закладі здобувають знання 15 тисяч студентів.

— А на всіх формах навчається...

— 25 тисяч.

— Нічого собі! Ціле місто! І куди ж їм усім подітися після того, як отримають дипломи?

— Якщо розглядати наш вуз як заклад, де спеціалістів готують виключно для обслуговування цивільної авіації, то можемо зайти в глухий кут. Бо коли цивільна авіація має проблеми, то для неї треба менше готувати фахівців. Але — нічого подібного. Ми не випадково стали університетом у 1994 році. І статус Національного одержали за досягнення в різних напрямах: у модернізації навчального процесу, розширенні спектра спеціальностей, поліпшенні фахової підготовки. За поданням Міжнародної організації цивільної авіації — ІКАО (налічує 187 країн), наш університет єдиний у світі здобув звання міжнародного. Свого часу тут готували до 2500 іноземних студентів. Нині — близько 600. Але ця кількість буде збільшуватись.

Віталій Павлович показує деякі цікаві експонати свого кабінетного музею

***

Так, в університеті тепер — поєднання «під одними крилами», здавалося б, непоєднуваних спеціальностей. Тільки в базовому закладі їх 37. Усі вони — хоч як би там не різнилися між собою напрями підготовки — так чи інакше пов'язані з експлуатацією літаків цивільної авіації. Тож звідси виходять профі, не за чутками знайомі з авіацією та космонавтикою або метрологією та вимірювальною технікою, з комп'ютерно-інтегрованими технологіями або менеджментом, з правом або економікою та підприємництвом, соціологією або геодезією, будівництвом, радіотехнікою. І... філологією.

— Віталію Павловичу, навіщо авіаторам філологія?

— Ми готуємо не лінгвістів широкого профілю, а перекладачів, які спеціалізуються на авіаційній тематиці. В університеті, приміром, є бібліотека на 2,5 мільйона томів. Багато літератури англійською мовою. Ми — єдині в Україні, хто має всю технічну документацію ІКАО за останні 30 років. Уся цивільна авіація світу працює за єдиними правилами. Зрозуміло, що дипломований фахівець, крім рідної, має вільно володіти хоча б однією з п'яти мов ІКАО. А це — англійська, французька, іспанська, російська, китайська.

До того ж, нашому університетові доручено перекладати офіційні документи ІКАО з англійської на російську та розповсюджувати їх у країнах СНД.

— Чула, що у вас викладання на деяких спеціальностях повністю ведеться англійською...

— Абсолютно правильно. Ми набираємо окремі групи на одинадцяти спеціальностях. Цей проект відкриває перед молодою людиною більше перспектив: принаймні, вона вже може працювати в будь-якій країні світу.

— Прокоментуйте, будь ласка, появу й інших нових спеціальностей в університеті. Мабуть, цей процес пояснює й те, що в такому «нежіночому» університеті нині можна побачити чимало дівчат.

— Справді, гуманітарні напрямки відкрито не так давно. А раніше це був напіввоєнізований навчальний заклад. Науками оволодівали виключно хлопці, які носили форму. Дівчат набирали хіба що на спеціальності, пов'язані з будівництвом і архітектурою. Тепер на всіх профілях є і хлопці, і дівчата. Крім філології, з нових спеціальностей їх приваблює також правознавство, соціологія. Інформаційна безпека — теж цікавий напрям. Його створено спільним наказом Міністерства освіти і науки та Служби безпеки України. Готуємо фахівців із захисту інформації та інформаційної безпеки. А ще в нашому університеті є два європейські регіональні центри ІКАО з перепідготовки фахівців. Наприкінці навчання тут вручають офіційні сертифікати ІКАО.

— Із стін вашого університету виходять і висококваліфіковані стюардеси-міжнародниці?..

— «Стюарди і стюардеси внутрішніх та міжнародних авіаліній» — так точніше. Ці хлопці й дівчата вільно спілкуються двома іноземними мовами.

***

Цивілізація чародіїв — це щось із наукової фантастики. І річ не в 72 гектарах території, що на них розташований НАУ, та 140 тисячах квадратних метрів навчальної площі. І не в 11 гуртожитках. І не в дельтапланеристах та яхтсменах, які стали красивими символами вузу. Спантеличує, приміром, незвична форма вступу на інженерно-економічні напрями. Без іспитів! Достатньо співбесіди. Головним мірилом тут вважають середній бал шкільного атестата. Адміністрація пишається, що таким чином «вбито репетиторство». І тепер серед студентів уже 60 відсотків молодих людей з різних регіонів України. І співвідношення киян та некиян тепер підтверджує, що вуз дійсно національний.

— Віталію Павловичу, а як здобувати вищу освіту здібним дітям з малозаможних сімей або й сиротам?

— Співбесіда виявить рівень знань і розвитку. А для дітей із родин, які неспроможні матеріально допомогти під час навчання, пропонуємо соціальні програми. Діти-сироти — на повному утриманні університету. Діти-інваліди — на частковому. По кожному приймаємо конкретне рішення. Зрештою, у нас є відділ соціального захисту. А ще — фонд, в який ми відраховуємо кошти на підтримку цих дітей...

— І при цьому виживаєте в умовах тотального дефіциту бюджетних коштів?

— Покажіть мені хоч один державний заклад України, який занепав. Я б сказав, що у вищій освіті спостерігається дещо інше. Ми всі бачимо, як університети, академії, інститути розвиваються. Завдяки чому? Бюджет дійсно щороку скорочується. А ми модернізуємо матеріальну базу. Яким чином? Завдяки власній діяльності, що дає можливість одержувати позабюджетні кошти. Левову їх частку дає контрактна форма навчання. Для іноземців, зрозуміло, але й частини своїх — також. Ми не відмовляємося від того, щоб навчати за гроші. Держзамовлення — 1100 чоловік на курс. І на контрактній основі — до 1,5 тисячі студентів на курсі (йдеться, зрозуміло, про стаціонар).

Крім держзамовлення, із внутрішніх резервів університету надаємо щорічну квоту на безкоштовну форму навчання протягом одного року. Торік за рахунок цього мали 670 додаткових місць. Цього року — 250. Це залежить від конкурсної ситуації. І робиться для того, щоб залучити до НАУ побільше здібної молоді з різних регіонів України.

— То скільки ж коштує контрактникові рік навчання?

— Залежить від спеціальності: від 340 до 590 гривень на місяць для денного навчання. Для заочного — діліть навпіл. Для іноземних студентів — від 1 до 1,5 тисячі доларів на рік. Порівняйте: в Оксфорді навчання і проживання обходиться у 12-20 тисяч фунтів стерлінгів щорічно.

— Давайте змоделюємо типову ситуацію. Ось є дитина з дуже незаможної сім'ї. Вона закінчила коледж і прийшла до вас. Ви її прийняли. Їй пощастило, вона потрапила на держзамовлення. Але за що їй жити?

— Про соціальні програми я вже згадував. Хіба що додам кілька слів про пільгове харчування. Нині собівартість обіду в їдальні — 4 гривні. Університет надає щомісяця 5 тисяч талонів студентам денної форми навчання. І обід обходиться в 1 гривню. Цю програму було прийнято адміністрацією НАУ спільно з профспілкою студентів.

Крім того, в літній період ми пропонуємо роботу в студентських будівельних загонах. Так, ми відродили це забуте поняття. Цього року в наших будзагонах працювало більш як півтисячі студентів. Усі — на ремонтних роботах в університеті. Переважно це —ремонт гуртожитків, де вони самі й мешкають, а також аудиторій, лабораторій. Відновили ми таку корисну форму заробітку виключно за кошти університету. Наших «сезонних робітників» ніхто не фінансує, крім нас. І це університетові вигідно!

Бо якби працювали з підрядними організаціями, витрачали б у 5—10 разів більше. До речі, той, хто працює в будзагонах і виконує норму, безкоштовно живе рік у гуртожитку.

— А скільки може заробити студент на ремонті власного вузу?

— За літо заробіток сягав двох тисяч гривень. А під час навчального процесу у нас працюють будзагони вихідного дня. Ми серйозно готуємося до відзначення 70-річчя вузу (через два роки). У зв'язку з цим прийнято програму комплексу робіт з модернізації бази університету. Ясна річ, і студенти непогано зароблять.

— Отже, доведено: у вашому вузі бідна дитина з роботящої сім'ї отримає квиток у майбутнє. Здається, й суспільству вигідно мати цю людину фахівцем. Та все ж, чого більше у діях ректорату: гуманності чи практицизму?

— Що таке університет? Ми вважаємо, спочатку — центр духовності, культури, а потім уже — фахової підготовки. На першому плані в нас — виховання особистості. Бо особистість знаннями оволодіє. Думаю, що на якомусь етапі було чимало втрачено, бо ж вузи найбільше працювали не з відмінниками, а з тими, хто не встигає. Може, варто по-іншому розставити акценти?

***

Теза про виховання особистості змусила повернути розмову в попереднє русло. Хай в ідеалі всі випускники — люди й фахівці вищої проби. Однак не останнє —питання затребуваності. Навіщо країні така кількість висококваліфікованих авіаційників? І тут ректор вразив мене переконанням, що навіть у такий гіперсерйозний вуз люди зовсім не обов'язково приходять по вищу освіту. Та все по порядку...

— Ви вважаєте, що їм нема де працювати? — здивувався Віталій Павлович. — Так я вам хочу сказати дуже цікаву річ. На жаль, в Україні статистика не може нам запропонувати об'єктивної картини. Недарма ЗМІ часто вводять людей в оману: мовляв, за даними соціологічного опитування ось стільки-то вузівських випускників не працює. На речових ринках торгують люди з вищою освітою. Проте часи потроху змінюються. Цього року НАУ не зміг задовольнити заявки на працевлаштування випускників, тому що більшість уже мала робочі місця. На третьому курсі 70 відсотків студентів працевлаштовані. Особливо це стосується напрямків, пов'язаних з комп'ютерною технікою, програмуванням, забезпеченням різних систем управління, механікою, сертифікацією, організацією авіаційних перевезень, енергетикою. Цей перелік можна продовжити.

Здоровезний ангар, в якому літаки сплять, а студенти вчаться

Узагалі, щоб країна вийшла з кризи, в першу чергу потрібна якомога більша питома вага освічених особистостей у суспільстві. І заради цього не шкода ніяких зусиль. Даруйте за пафос, але майбутнє України — в сьогоднішніх студентах. Це ж очевидно.

Ми підтримуємо бажання мати й дві вищі освіти (і обидві — наші). Приміром, студент, який здобуває освіту в галузі механіки, електроніки тощо, починаючи з третього курсу, може паралельно здобувати економічну освіту. І на момент випуску має два дипломи! Адміністрація вузу — за, адже студент у такому випадку краще організовує свій час, повніше розкриває свої здібності.

Крім того, давайте працевлаштування не розглядати однобоко. Мовляв, отримавши диплом, випускник одразу піде на роботу. По-перше, частина людей приходить в університет просто щоб здобути вищу освіту. І не збирається працювати на виробництві взагалі. Візьмімо жінку, яка хоче мати сім'ю, виховувати дітей...

— То навіщо їй саме такий вуз?

— Бо саме тут можна і знання здобути, і стати людиною. Ми маємо колосальну культурну інфраструктуру. І навіть великий Центр культури і мистецтв, де є безліч клубів за інтересами, танцювальні ансамблі, духові оркестри тощо. Там зі студентами вже багато років займаються професіонали. Наш народний колектив — танцювальний ансамбль «Політ» — широко відомий.

Про спортивні досягнення, з вашого дозволу, пунктиром. Вони потребують окремої розмови. Я думаю, всі пам'ятають легендарну команду регбі, яка була 13-разовим чемпіоном Радянського Союзу, а нині є чемпіоном України. Це — лише одна ілюстрація. До слова, маємо новий спорткомплекс, клуб дельтапланеристів, чудовий яхтклуб на березі Канівського моря.

***

Коли прогулювалася територією (а це не так просто, бо скрізь багато камуфльованих хлопців), надибала на вузівську лікарню. Нічого собі! Правильно цей заклад називається — медичний центр. А колись це була скромна медико-санітарна частина. Виявляється, у наявності такого центру нічого дивного немає. Просто фахівці, які працюють у цивільній авіації, повинні бути здорові. Свого часу заклад фінансувався з державного бюджету. Був стаціонар на 50 ліжок. І надавався цілий комплекс медичних послуг. Однак уже два роки, як держава центр не фінансує. Від вузу вимагали передати його в комунальну власність. Але оскільки центр збудовано на кошти університету, адміністрація свою медсанчастину не віддала. І тепер утримує її коштом вузу, поступово переводячи на госпрозрахунок...

Також дізналася, що відома жінка-пам'ятник з головного майдану столиці пройшла... не вогонь, не воду —університетську аеродинамічну трубу. І це не єдиний випадок, коли висотні конструкції, які мають протистояти всім вітрам, випробовують у цій трубі. Для вузу це — кошти.

— Чи це — не привід для розмови про вузівську науку?

— Так, у нас колосальні наукові традиції. Наприклад, одним з перших випускників вузу був академік В. Чаломей — конструктор ракетно-космічних двигунів, один з авторів протиракетного щита оборони. Ще одне відоме ім'я — Т. Башта, один з основоположників гідравлічних систем, що їх використовують в авіації та космонавтиці. Академік О. Кухтенко розробив систему посадки лунохода на Місяць...

Нині маємо більш як півтисячі кандидатів наук, доцентів, понад 140 докторів наук, професорів, 6 академіків та членів-кореспондентів НАНУ. Ми пишаємося потужними науковими школами, пов'язаними з механікою, аеродинамікою літальних апаратів, авіонікою, тертям та зношенням у конструкціях, інформаційними системами, комп'ютерними технологіями, системами управління, енергетикою тощо. Тому маємо чимало замовлень — і державних, і госпрозрахункових. Світлі голови наших учених працюють на науку і на... касу вузу.

Наші науковці, зокрема, розробили систему управління повітряним рухом Республіки Білорусь. А всесвітньо відома французька фірма «Снекма» торік замовила нам розробку системи зниження шумів авіаційних двигунів. Другий масштабний проект пов'язаний із системами антиобледеніння. Адже маємо унікальні барокамери, де можна моделювати розріджену атмосферу до рівня 50-кілометрової висоти і створювати погодні умови, адекватні мінус 50-60 градусам Цельсія.

— Ви активно співпрацюєте також з провідними вітчизняними підприємствами. Зокрема, з АНТК імені Антонова: там є філії ваших кафедр. Тобто у столиці ви — велика цивілізація талантів, ідей, перспектив. Це, напевно, розуміє керівництво міста. Якою мірою, до речі, ви з ним контактуєте?

— Є спеціальний договір, що його підписують рада ректорів столиці та міський голова Олександр Омельченко. У цьому документі зосереджено нагальні потреби, з якими звертаються всі вищі навчальні заклади Києва. Точніше, рада виставляє свої вимоги місту, а місто свої — ректорам у найрізноманітніших напрямках співпраці. Приміром, проведення наукових досліджень, підготовка фахівців...

— Тут завжди готували багато студентів із-за кордону. Національний авіаційний університет таким чином десятиліттями множив свої діаспори по всьому світу, утверджуючись у тій позиції єдиного і унікального, про яку йшлося на початку нашої розмови...

— Є навіть міжнародна асоціація випускників нашого університету. Вона завжди допомагає своїй альма-матер. Раніше ми готували фахівців для 86(!) країн світу. 60 відсотків авіаторів Росії, 65 — Угорщини, 100 — Куби — випускники нашого університету. Наші кадри працюють майже у всіх аеропортах світу.

Бесіду вела Ольга КЛЕЙМЕНОВА.
Фото Михайла ГОЛЯКА.

У хлопців усе по-справжньому. Не вистачає хіба що неба

Проекти

Через три роки кожен бажаючий буде з телефоном

Лише кожен п'ятий в Україні може похвалитися телефоном у своєму помешканні. Хоч як прикро, у справі телефонізації ми відстали не тільки від країн Європи. Близькі сусіди — Росія й Білорусь — нас також залишили позаду. Втім, довгої телефонної черги — 2 мільйони 400 тисяч українців хочуть нині мати вдома телефон — у наступні три роки можемо позбутися. Голова Держкомзв'язку та інформатизації Станіслав Довгий повідомив про це у Вінниці під час проведення «круглого столу» «Стан та тенденції розвитку телекомунікаційних послуг та послуг зв'язку», організованого комітетом спільно з обласною держадміністрацією за участю науковців місцевого технічного університету.

Забезпечити усіх бажаючих телефоном Держкомзв'язок разом з «Укртелекомом» планують насамперед за рахунок об'єднання зусиль підприємств виробників телекомунікаційної продукції: 200 з них утворили асоціацію вітчизняних виробників телекомунікацій. У Держкомзв'язку сподіваються також на підтримку місцевих органів влади, підприємців, науковців.

Якщо коротко, схема ліквідації телефонної черги має такий вигляд: наступного року плановано ввести в дію 600 тисяч телефонних номерів, 2003-го — 800 тисяч, 2004-го — один мільйон номерів. У противному разі, уточнив С. Довгий, ця робота розтягнулася б щонайменше на десять років. Тоді як дехто з майбутніх абонентів уже й так чекає по десять і більше років. Серед них є інваліди та ветерани війни, хворі, для котрих телефон справді рятівна соломинка.

Один з найнижчих показників телефонізації — 14,8 номера на сто мешканців — на Вінниччині. Та ще й минулорічна стихія завдала збитків: на відновлення ліній зв'язку (майже всі повітряні замінено на підземні), «Укртелеком» витратив 30 мільйонів гривень власних коштів. В обласному центрі введено в дію дві сучасні АТС, а територією області проходять одразу три магістралі найсучаснішого оптико-волоконного зв'язку, чого, до речі, немає в жодній іншій області. Це той фундамент, пояснив директор обласної дирекції «Укртелеком» Віктор Яблонський, на якому надалі розвиватиметься телефонна мережа: відгалуження від оптико-волоконних ліній, наприклад, не потребує прокладання кабелю чи виконання будівельних робіт, тобто все робитиметься з мінімальними затратами. Отож Вінниччина у недалекому майбутньому може стати першим регіоном держави, повністю «покритим» магістральним міжстанційним зв'язком.

Не обминули учасники «круглого столу» проблеми відновлення радіомовлення. Кількість радіоточок у державі, за словами С. Довгого, зменшилася протягом останніх кількох років майже у два рази. Радіодроти рвуться від найменшої бурі. І не тільки. Найбільше обривів все-таки сталося внаслідок минулорічної стихії. На відновлення повітряних радіоліній в масштабах держави треба було б витратити приблизно 500 мільйонів гривень (!). Тому Держкомзв'язку прийняв рішення про поступовий перехід на ефірне мовлення. Піонерами у цій справі стали вінничани: встановлені на території області ретранслятори й передавачі дають можливість приймати передачі з ефіру у 22 (з 27) районах. Як показує практика, це у два-три рази дешевше, ніж піднімати із землі дроти...

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

Фотофакт

Сильний снігопад практично паралізував рух транспорту на вулицях столиці ***(на знімку Олександра Синиці (УНІАН)****. Для прибирання снігу в Києві було залучено 340, а по Україні 2442 одиниці спеціальної техніки. Однак на автотрасах Вінницької, Дніпропетровської, Івано-Франківської, Львівської, Рівненської, Хмельницької областей остаточно ліквідувати ожеледицю та сніговий накат поки що не вдалося.*

Несвяткові проблеми правосуддя напередодні річниці

Рік тому Указом Президента України від 8 грудня 2000 р. в Україні було встановлено професійне свято — День працівників суду, яке маємо відзначати щорічно 15 грудня. Цю дату вибрано не випадково, адже саме 15 грудня 1992 року прийнято Закон України «Про статус суддів», яким уперше суддів визнано носіями судової влади в Україні, котрі здійснюють правосуддя незалежно від законодавчої та виконавчої влади.

Судді, працівники судів України першу річницю офіційного встановлення їхнього професійного свята відзначають в умовах набуття ними нового статусу. На підставі пакета законодавчих актів, прийнятих улітку цього року Верховною Радою України, здійснюють широкомасштабну реформу всієї судової системи і судочинства. Структура цієї системи та організація роботи приводяться у відповідність із вимогами Конституції України. Зокрема, розширено повноваження судів, особливо щодо забезпечення охорони прав і свобод громадян.

В Україні створено єдину судову систему судів загальної юрисдикції у складі місцевих, апеляційних, вищих спеціалізованих судів та Верховного Суду України.

Місцевими судами стали районні, міські суди, військові суди гарнізонів і господарські суди Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя. Судами вищого рівня — апеляційними — стали Верховний Суд Автономної Республіки Крим, обласні суди, міст Києва та Севастополя, військові суди регіонів і Військово-Морських Сил України. Було створено також сім регіональних господарських апеляційних судів.

Вищий арбітражний суд реформовано у Вищий господарський суд. Найвищим судовим органом у системі судів загальної юрисдикції, як це визначено нормами Основного Закону країни, став Верховний Суд України, повноваження якого як суду касаційної інстанції поширено і на судову діяльність Вищого господарського суду. Крім того, реформовано систему колишніх арбітражних судів у систему спеціалізованих господарських судів для розгляду господарських спорів та передбачено створення ще однієї ланки спеціалізованих судів — адміністративних судів на чолі з Вищим адміністративним судом, які мають забезпечувати розгляд претензій громадянина до діяльності (бездіяльності) державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб.

Важко переоцінити з точки зору інтересів суспільства значущість впровадження в судочинство основних його засад, визначених ст. 129 Конституції, реформування судочинства шляхом законодавчого забезпечення принципу рівності всіх учасників процесу перед законом і судом.

Для забезпечення реальності прав законодавством передбачено додаткові гарантії особам, які з різних причин не можуть захистити свої права та інтереси. Зокрема, закон встановив обов'язкову участь захисника у справах неповнолітніх, німих, глухих, сліпих та інших осіб, які через свої фізичні або психічні вади не можуть самі здійснювати своє право на захист. Особам, які не володіють мовою судочинства, надається право користуватися рідною мовою та допомогою перекладача.

Гарантією створення умов рівноправності учасників судового розгляду є закріплення в законодавстві положення про те, що обмеження прав позивача чи відповідача в цивільному процесі та підсудного або потерпілого в кримінальному процесі під час судового розгляду справи є істотним порушенням вимог процесуального закону, що тягне скасування судового рішення.

Впровадження в судочинство принципів змагальності сторін і свободи в поданні ними своїх доказів та доведенні перед судом їх переконливості, а також покладення обов'язків з підтримання державного обвинувачення в суді винятково на прокурора, а у справах приватного звинувачення — на потерпілих розмежувало функції обвинувачення та захисту, відокремило ці функції від суду і тим самим істотно змінило статус суду в судочинстві, позбавило його необхідності здійснювати низку процесуальних дій, які викликали сумнів у його об'єктивності та неупередженості.

Внесені до чинного законодавства зміни мають посилити діяльність суду у сфері правосуддя виключно на засадах законності, в режимі об'єктивності і неупередженості. Водночас суд під час розгляду справи не повинен бути стороннім глядачем. Закон зобов'язує суд створювати необхідні умови для всебічного, повного й об'єктивного дослідження справи, а також контролювати дії сторін, активно досліджувати представлені докази і виключати із розгляду ті з них, які є неприпустимими, залучати нові, забезпечувати неухильне додержання учасниками судового процесу всіх правил судочинства, встановлених законом.

Впровадження апеляційного та касаційного оскарження рішення суду має на меті максимально унеможливити судову помилку під час вирішення конкретної судової справи, забезпечити однакове застосування всіма судами загальної юрисдикції законодавства України і визнаних нею міжнародно-правових актів, які є частиною національного законодавства.

Принципове значення для функціонування судів мають законодавчі акти, якими посилено незалежність судів і неупередженість правосуддя. Ідея здійснення правосуддя незалежним і неупередженим судом зародилася в глибоку давнину і на сьогодні є однією з головних складових фундаменту демократичної правової держави. Зроблено важливий крок у визначенні повноважень органів суддівського самоврядування, які мають такі завдання:

— створення найбільш сприятливих умов для забезпечення діяльності судів;

— удосконалення підготовки кадрів, підвищення кваліфікації суддів, надання їм методичної допомоги;

— зміцнення незалежності суддів, захист від втручання у професійну діяльність;

— здійснення контролю за організацією діяльності судів.

Законодавчо визначено перелік питань, які належать до внутрішньої діяльності судів і мають вирішуватися, як зазначено у ст. 130 Конституції, суддівським самоврядуванням.

Відповідно до вимог ст. 1 Закону від 2 лютого 1994 року «Про органи суддівського самоврядування» до питань внутрішньої діяльності судів належать: організаційне і кадрове забезпечення судів, матеріально-технічне, фінансове забезпечення функціонування судів та діяльності суддів, соціальний захист і побутове забезпечення суддів і членів їхніх сімей та інші питання, які не пов'язані зі здійсненням правосуддя. Рішення із зазначених питань органами суддівського самоврядування приймають у межах бюджетного фінансування та відповідно до чинного законодавства. На підставі внесених змін ці органи беруть участь у визначенні кандидата для призначення на посаду голови, заступника голови місцевих судів, обирають керівників апеляційних судів, визначають порядок обрання голів вищих спеціалізованих судів та Верховного Суду України. Перші кроки органів суддівського самоврядування у здійсненні нових для них повноважень свідчать про високу зацікавленість і велику відповідальність суддів щодо належного організаційного забезпечення діяльності судів.

Колишні пропозиції суддів про необхідність створення в державі спеціального органу — Державної судової адміністрації, яка під контролем органів суддівського самоврядування здійснювала б функції щодо регулювання діяльності судів, що перебувають на сьогодні в компетенції Міністерства юстиції, — знайшли підтримку і у Президента нашої держави, про що він заявив нещодавно під час прийняття присяги суддями, яких призначено на суддівські посади вперше.

Реформа судової системи і судочинства в Україні відбувається в умовах повсякденної напруженої праці тисяч суддів та працівників судів, як то кажуть, «на ходу», оскільки зупинити здійснення правосуддя неможливо. Будь-яка непродумана реформа призводить до серйозних недоліків у функціонуванні судової влади та до порушення прав громадян на судовий захист. Як приклад пригадаємо адміністративну реформу в Києві, наслідком якої були ліквідація місцевих судів і створення нових, масове переміщення суддів та працівників судів у новостворені суди, що, у свою чергу, не могло не вплинути на організацію і проведення судових процесів з розгляду справ, спричинило істотні перебої в роботі місцевих судів Києва.

Загалом за останні роки робота судів України значно ускладнилася. Поширення юрисдикції судів на всі правовідносини, які виникають у державі, не супроводжується адекватним забезпеченням судової діяльності, а саме кадровими, фінансовими та матеріально-технічними ресурсами.

Тільки цього року суди України відповідно до вимог Конституції стали розглядати подання слідчих органів щодо обрання підозрюваним, обвинуваченим у вчиненні злочину такої міри запобіжного заходу, як тримання під вартою, а також щодо продовження термінів тримання під вартою під час досудового слідства, надання дозволу на проведення обшуку житла чи іншого володіння особи.

Під юрисдикцію судів передано розв'язання питань про закриття кримінальних справ з нереабілітаційних підстав, застосування законів про амністію, оскарження процесуальних дій органів дізнання і слідства, притягнення до адміністративної відповідальності водіїв транспортних засобів за порушення ними правил дорожнього руху. Велику роботу мають провести суди з перегляду розглянутих раніше кримінальних справ і приведення вироків у відповідність із новим Кримінальним кодексом України, який введено в дію з 1 вересня 2001 р. З огляду на досвід минулих років можна спрогнозувати істотне збільшення надходження в суди справ, пов'язаних із розв'язанням конфліктів під час підготовки і проведення виборів народних депутатів.

Впровадження в судочинство конституційних його засад, введення апеляційного та касаційного порядку перегляду судових рішень додало роботи судам першої інстанції щодо належного оформлення судових справ і зумовило складні проблеми з точки зору оперативного розгляду справ апеляційними та касаційними судами. Чинне законодавство вимагає забезпечити участь сторін у розгляді їх справи в суді будь-якого рівня, а це означає, що і громадяни, яких засуджено за вчинення злочину й тримають під вартою, мають право особисто взяти участь у розгляді справи в апеляційній або касаційній інстанціях. Умов для цього більшість судів не має. Через надзвичайно велике навантаження в деяких апеляційних судах кримінальні справи по першій інстанції призначаються до розгляду через шість і більше місяців.

Збільшення штатної чисельності суддів практично не впливає на розв'язання проблеми перевантаженості в роботі судів. Більшість додаткових штатних посад суддів не може бути заповнена не лише через непідготовленість кандидатів на посади суддів (це особливо відчутно в сільських районах), а й у зв'язку з відсутністю робочих місць для суддів і працівників судів у приміщеннях судів, більшість з яких сьогодні не має належних умов для здійснення правосуддя: немає залів для судових засідань, приміщень для осіб, яких тримають під вартою, для інших учасників процесу та свідків. У державі створюється ситуація, яка призводить до порушення конституційного права громадян на доступність правосуддя. Умови функціонування судів у багатьох випадках саме через незабезпечення з боку держави судової діяльності унеможливлюють вчасне одержання судового захисту порушених прав громадян. Про нехтування потребами судів свідчить тривале ігнорування владою вимог Конституції щодо забезпечення в судах повного фіксування судового процесу технічними засобами, що практично зводить нанівець перегляд судових справ у апеляційному порядку.

Нині через відсутність у судах технічних засобів є можливість блокування розгляду кримінальних справ, коли суд не може задовольнити вимоги учасника процесу про фіксацію судового процесу технічним засобами. Винесений вирок, як того вимагає законодавство, має бути скасовано судом вищого рівня з причин порушення вимог Конституції.

Нагальна проблема підготовки кадрів для судової роботи та підвищення кваліфікації суддів.

Нинішня форма підготовки юристів для роботи професійним суддею, яку сьогодні налагоджено в Національній юридичній академії імені Ярослава Мудрого, не може задовольнити потреб судової системи ні за кількістю випускників факультету, ні за якістю підготовки. Ще більше проблем у системі перепідготовки суддів.

Зусилля Верховного Суду України, здійснювані за допомогою роботи створеного ним Центру підвищення кваліфікації суддів та проведення обласних і міжобласних семінарів з вивчення суддями правозастосовної практики, не відповідають вимогам сьогодення. Указ Президента України від 9 вересня 2000 року про утворення Української академії суддів при Міністерстві юстиції, яка мала взяти на себе організацію роботи з підвищення кваліфікації суддів і вивчення проблем судочинства та суддівства, органи виконавчої влади не виконали. Проблема навчання суддів стає дедалі нагальнішою.

У 2001 році прийняті нові Кримінальний, Земельний, Сімейний, Цивільний кодекси України, інші не менш важливі законодавчі акти, які застосовують при здійсненні правосуддя.

Вихід для розв'язання вказаних та інших проблем —у здійсненні таких заходів:

1. Необхідно розробити і затвердити державну програму забезпечення судової діяльності з визначенням пріоритетних напрямів, термінів виконання запланованих заходів і відповідальних за реалізацію такої програми. Пропозиції з цього приводу було підготовлено робочою групою Верховного Суду України і направлено до адміністрації Президента.

2. Прискорити створення умов і забезпечення судової діяльності системи спеціалізованих адміністративних судів.

3. Закінчити розроблення пропозицій до проекту закону «Про судовий устрій» та на основі його положень з урахуванням досвіду застосування пакета змін до чинного законодавства прийняти нові процесуальні кодекси України.

4. Створити Державну судову адміністрацію, яка мала б лише одну функцію — фінансове, матеріально-технічне забезпечення судової діяльності, організація підвищення кваліфікації суддів та працівників судів — і здійснювала б її під контролем органів суддівського самоврядування.

Усім відомі фінансові й економічні можливості нашої держави в умовах сьогодення та перспективи розвитку на найближчі роки. Ситуацію, в якій опинилася судова влада, не можна виправити за короткий час. Створення нових органів, прийняття нових законів не є панацеєю виходу судової системи України з глибокої кризи. Потрібно істотно переглянути ставлення до судової діяльності з боку суспільства та владних структур, оцінити її значущість для становлення України як демократичної правової держави.

Велике значення для організації роботи і належного здійснення правосуддя навіть у цих важких умовах має і ставлення суддів та працівників судів до виконання своїх службових обов'язків. Байдужість, тяганина в розгляді заяв та інших звернень, низький професіоналізм, які, на жаль, ще часто зустрічаються в судовій роботі, компрометують діяльність усієї судової системи України, підривають її авторитет. Необхідно посилити увагу до організаційних питань роботи судів з боку їх керівників, органів суддівського самоврядування, усунути все те негативне, що залежить від службової дисципліни і ставлення до роботи працівників судів, а також постійно забезпечувати виконання завдання суду як ефективного правозахисного органу держави.

Віталій БОЙКО,
голова Верховного Суду України.

Українська красуня,

яка не захотіла стати 38-ю дружиною вождя африканського племені, зате стала дівчиною американської мрії

Про цей напіванекдотичний випадок Олександра Ніколаєнко не без гумору розповіла після повернення до Одеси з Південно-Африканської Республіки.

Коли групу учасниць конкурсу «Міс світу» привезли на екскурсію до одного з поселень зулусів, то вождь племені, який їх зустрічав, невдовзі підійшов саме до неї й проголосив своєю гортанною мовою цілу тираду. У перекладі все оте означало: вождь пропонує їй стати його дружиною, не першою, звичайно, бо вже має їх 37, але, безумовно, шанованою й коханою... Саші нічого іншого не лишалося, як чемно подякувати за таку честь і повідомити, що в неї зовсім інші плани...

Утім, майже місячне перебування в далекій країні більше було наповнене не такими ось епізодами «для душі», а доволі інтенсивною працею. Ще б пак — всесвітній конкурс! На який з'їхалися 93 переможниці національних конкурсів краси з усіх континентів. За змаганням яких стежили, уболіваючи, звичайно ж, за представниць своїх країн, понад мільярд телеглядачів у всіх куточках планети. І учасниці робили все можливе, аби виправдати найвищі сподівання своїх співвітчизників: адаптуючись в нових умовах, наполегливо тренувалися з усіх програм конкурсу.

Куди дисциплінована студентка все-таки викроювала час регулярно ходити) допомогли їй перемогти черкащанку Ліліану Горову та Ірину Зелінську з Дніпропетровська, які посіли, відповідно, друге й третє місця.

І ось їй, «Міс Україна-2001», запропонували, як і належить у таких випадках, представляти Україну на конкурсі краси «Міс світу» в ПАР у листопаді нинішнього року. Це не було для неї несподіванкою. І хоча, бувало, усвідомлення високої відповідальності ледь не приголомшувала, та відмовлятися й не думала.

Навпаки, одразу ж після вітчизняного конкурсу, не давши собі перепочинку, розпочала підготовку до конкурсу всесвітнього. В роботу «навколо неї» включилася команда з викладачів англійської мови, візажистів, балетмейстера, наставника з різних тренажерів, інших фахівців. Раз по раз поставали проблеми, передусім фінансові. Кошти були потрібно на багато чого: оплату ліцензії на участь, проїзд, придбання костюмів.

— Коли мені надіслали перелік необхідного одягу, — каже Олександра, — то я була просто шокована.

Україна, Одеса уболівали, зрозуміло, за Сашу Ніколаєнко. Її дівоча краса й непересічні таланти (у танцях, співу, в декламуванні, умінні швидко знайти відповіді на найскладніші запитання, в граціозності й водночас природності, з якими тримається на подіумі) вселяли надії.

Та й досвід участі в конкурсах краси — хай і не на такому, та все ж доволі високому рівні — у неї вже був. Про що засвідчували численні титули: «Міс туризм Європи-2000», «Віце-міс туризм планети-2000», «Міс студентство Одеси-2001», «Міс Одеса-2001», «Міс Україна-Південь-2001». І нарешті — корона першої красуні країни, якої її удостоєно на XI офіційному конкурсі краси «Міс Україна-2001», що проходив наприкінці квітня в київському Національному академічному театрі імені Лесі Українки.

Цей останній вітчизняний конкурс, згадує Олександра, був досить складним. Титуловані красуні з 27 регіонів країни змагалися за умов доволі жорсткої конкуренції. Журі, до якого увійшли представники регіональних дирекцій конкурсів краси, діячі культури й мистецтва, журналісти, висувало учасницям найвищі вимоги. І, певно, лише витримка (плекала в собі цю рису, коли вирішила вступати до одеської Національної юридичної академії: як юристові без витримки?) та професіоналізм (набула його в агентстві «Саврокс Моделс»,

Усі ті проблеми, однак, вдалося розв'язати. Там, у далекій африканській країні, на всесвітньому конкурсі краси вона хоча й не витала у рожевих хмаринах, та надій на перемогу не втрачала. Як, до речі, й ми тут, в Україні, коли стежили за перебігом подій і раділи, коли Саша почала лідирувати в інтернет-опитуванні. Головних конкуренток Олександра вбачала, передусім, у представницях Італії, Венесуели, Домініканської Республіки. Коли з ними познайомилася, їхню чарівність не могла не відмітити. Не враховувала, однак, при цьому, що організатори й господарі конкурсу навряд чи віддадуть пальму першості якомусь іншому континенту. Й хоча Саша з теплотою відгукується про «Міс Нігерії», та все ж... 18-річну темношкіру красуню з Нігерії Агбані Дарего мас-медіа одразу ж охрестили «ебонітовою статуеткою», хоча студентка факультету комп'ютерних технологій мала, безперечно, чимало достоїнств. Учасниці конкурсу встигли за місяць спілкування непогано пізнати дівчину. І, думається, щиросердно аплодували їй, коли Агбані запросили на вкритий шкірою зебри трон, аби увінчати голову красуні короною світу.

А що наша Саша? Ні, вона зовсім не вважає себе переможеною, бо увійшла, незважаючи на всілякі підводні течії, до першої десятки світових красунь. Ще під час конкурсу в ПАР їй надійшла пропозиція взяти участь у конкурсі «Міс американська мрія». Не зайве зазначити: з Європи на отой конкурс запрошено перших красунь лише з трьох країн. Отож, Саші довелося покваритися, як мовиться, з корабля на бал.

У зв'язку з цим перед від'їздом туди, на Багами, дехто напівжартома запитував Олександру: «А що, коли тепер руку й серце запропонує не екзотичний племінний вождь з Африки, а цивілізований і, до того ж, процвітаючий американець?» На що Олександра у тон відповіла:

— Устою. І скажу те саме, що й зулуському вождеві: у мене інші плани.

І про заміжжя поки що не помишляє. А передусім про те, аби вивчитися на гарного юриста. Тут, у себе вдома, в Одесі. І водночас, якщо випаде така нагода, представляти Україну на різних конкурсах, працювати не тільки на власний, а й на імідж своєї країни... Ну а заміжжя, сім'я — те все потім. І все те, сподіваюсь, обов'язково буде...

Одеса, безумовно, з хвилюванням очікувала вістей зі столиці Багамських островів Нассау, де в ніч на 2 грудня відбувався фінал світового конкурсу краси «Дівчина американської мрії-2001». І ось радісне, очікуване: наша Саша —найкраща!

Конкурс «Міс американська мрія» має давню історію, його започатковано ще в 30-ті роки. Переможниці конкурсу різних років стали потім відомими усьому світові актрисами, співачками, моделями. Слід назвати хоча б широко популярних Мерріл Стріп, Наомі Кемпбелл, Надю Ауерман, Ель Макферсон... Віднедавна організатори цього конкурсу одержали ексклюзивне право проводити його в рамках міжнародного конкурсу «Міс світу», це ще більше піднесло престижність участі в «американській мрії». Й навряд чи хто очікував, що нині його переможницею стане представниця України, тобто країни, яка не має, по суті, досвіду участі в подібних конкурсах. Але ж — сталося!

Олександра Ніколаєнко блискуче упоралася з усіма завданнями програми: від інтерв'ю (яке засвідчило її високий інтелект — вона буквально приголомшила усіх вдало вжитою цитатою з класика американської літератури Хемінгуея) до запального латиноамериканського танцю й граціозного фінального виходу у вечірній сукні від будинку моди «Гуччі». Шквал оплесків на адресу української красуні щоразу стверджував: вона —найкраща. І журі невдовзі підтвердило це, нагородивши Олександру Ніколаєнко золотою короною з дорогоцінним камінням від Своровські, іншими ювелірними прикрасами відомих будинків моди та солідною грошовою премією.

На Багамах Саша дещо затрималася. Але це було пов'язано не з вибором «принца» для «королеви». Просто за результатами конкурсу його організатори потім видають доволі престижний у всьому світі календар з фотографіями дванадцяти найчарівніших дівчат — учасниць змагань, з портретом на обкладинці «Міс американська мрія». Потрібний був портрет Саші для того календаря — ось і знімали її відомі фотографи. А через кілька днів Саша була вже в Одесі, вдома. «Американська мрія», отож, для американських чоловіків мрією й залишається.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

На знімку: Олександра Ніколаєнко.

Фото **Олега ВЛАДИМИРСЬКОГО.**

«Американська мрія», отож, для американських чоловіків мрією й залишається

Спорт

Баскетбол

Екс-міністри на майданчику...

Чемпіонат ПЄБЛ. БК «Київ» (Україна) — «Меджик Грейт Дейнз» (Данія). 80:67 (43:29). Корабльов — 17 очок, Волков — 0, Лебедєв — 11, Балашов — 8, Євстратенко — 7, Кроу — 13, Журавльов — 0, Куртинайтіс — 24.

На жаль, цей захопливий і дуже важливий у турнірному плані для господарів матч відбувся за майже порожніх трибун. Либонь, снігопад став на перешкоді вболівальникам або щось інше. А от, щоб без улюбленого видовища залишилася вся країна, «постарався» перший телеканал...

Утім, БК «Київ» і за таких умов зіграв на високому рівні і здобув бажану перемогу. Цікава деталь: керував діями української команди латиш, олімпійський чемпіон Сеула-88 Ігорс Міглінієкс, а на майданчик виходили його партнери по тій чудовій команді — українець Олександр Волков та литовець Рімас Куртинайтіс. До речі, обидва — екс-міністри спорту. Перший — України, другий — Литви.

А Куртинайтіс узагалі був найкращий на майданчику. Цей 40-річний супергравець, не поступаючись удвічі молодшим від себе спортовцям, провів на майданчику 30(!) хвилин і назбирав 24(!) очки — найбільше в команді переможців. Між іншим, Міглінієкс розповів мені по секрету, що свого часу і його умовляли очолити спортивний департамент Латвії. Але він відмовився від міністерського портфеля...

Наступний матч БК «Київ» проведе вдома 19 грудня. Його суперник — литовський клуб «Шяуляй».

А тим часом МБК «Одеса», який уже вийшов до наступного кола змагань, здобув чергову перемогу. Цього разу одесити вдома здолали латвійський колектив «Сконто» (Рига) — 100:93.

Порадувала і запорізька «Козачка ЗАлК». У розіграші Кубка Ронкетті українки виграли в російського клубу «Вологда» — 88:76.

Футбол

Уболіватимемо за «Мілан»

На жаль, геть усі українські клуби зійшли з дистанції євротурнірів. Отож хто хоче, може вболівати за команду Андрія Шевченка — італійський «Мілан», який продовжує виступи в Кубку УЄФА.

У Швейцарії відбулося жеребкування пар 1/8 фіналу цього престижного турніру: «Мілан» (Італія) — «Рода» (Нідерланди), «Лілль» (Франція) — «Боруссія» (Німеччина, Дортмунд), «Валенсія» (Іспанія) — «Серветт» (Швейцарія), ПСВ (Нідерланди) — «Лідс» (Англія), «Ліон» (Франція) — «Слован» (Чехія), «Хапоель» (Ізраїль, Тель-Авів) — «Парма» (Італія), «Інтер» (Італія) — АЕК (Греція), «Рейнджерс» (Шотландія) — «Фейєноорд» (Нідерланди).

Матчі відбудуться 21—28 лютого.

До нас приїхав Блажевич

Сьогодні на засіданні виконкому Федерації футболу України назвуть прізвище нового наставника національної української команди. Ми вже згадували про Леоніда Буряка, який упродовж двох відбіркових циклів працював разом із Йожефом Сабо та Валерієм Лобановським.

А позавчора до Києва прилетів відомий у футбольному світі 66-річний хорватський фахівець Мирослав Блажевич. Одразу з аеропорту «Бориспіль» кандидата відвезли до тренувального центру київського «Динамо» в Кончі-Заспі. З авторитетних джерел у ФФУ нам стало відомо, що розмова між паном Блажевичем і Григорієм Суркісом тривала майже до ранку наступного дня. До чого договорилися, дізнаємося сьогодні.

Нагадаю, що Мирослав Блажевич привів збірну Хорватії до бронзових медалей чемпіонату світу-98 у Франції. А на шляху до того турніру хорвати переграли у плей-оф збірну України. Отже, Блажевич чудово знає, як обігрувати українців. Тепер, якщо він очолить збірну України, йому доведеться налаштовувати її вже на переможну хвилю...

Добірку підготував **Віктор БРАНИЦЬКИЙ.**

На знімку: *Мирослав Блажевич.*

Фото **Юрія ВЕНГЕРЕША.**

ПІД ЗНАКОМ ПАСИНКІВ

На старому севастополь-ському цвинтарі у центрі міста близько сімдесяти осіб розв'язали своє квартирне питання. Тут колись, на початку минулого століття, споруджували родинні склепи. Вісімдесят років потому вони стали у пригоді людям, яким більше нема куди подітися. Склепи, порівняно із звичайними похованнями, вирізняються високою комфортабельністю — кам'яні лави на кшталт вагонних були призначені для трун, тому мають достатню ширину для того, щоб жива людина могла на них вмоститися й виспатися. Міські бомжі належним чином оцінили ці переваги, тому цілою комуною оселилися у фамільних склепах, більшість яких колись належала багатим городянам.

Як і на кожному квартирному ринку, місця проживання на цвинтарі поділяються на більш чи менш зручні — якщо вхід до склепу не завалено спиляними гілками, автомобільними шинами чи камінням — значить, перед вами найпрестижніший варіант. Найпридатнішим для ролі житла виявилося місце поховання родини пана Неудичева Симеона Миколайовича, який помер 4 грудня 1910 року на п'ятдесят п'ятому році життя як чоловік, батько й дідусь. Мешканці склепів зазвичай не звертають уваги за запах тління, густе павутиння і наявність людських кісток по кутках, найголовніше для них — шанс безпечно й непомітно перебути ніч. Невідомо, чи турбують непроханих гостей тіні померлих, однак зрозуміло одне: найбільшої шкоди громадянинові без певного місця проживання можуть завдати лише живі.

Самі бомжі, за небагатьма винятками, ні на кого не нападають — кожна занепала людина має серйозний злам психіки, який не дає їй виявляти агресію стосовно членів суспільства, що її відкинуло. Натомість між собою бродяги влаштовують неабиякі розборки. В середньому в Севастополі щодня помирає один бомж.

Досвід минулих поколінь і сучасних великих міст, де почали працювати нічліжки для бродяг, дуже придався б і сьогодні. Самі бомжі виступали з такою ініціативою, обравши для себе спочатку зруйновану школу, котру збиралися відбудувати всім миром, потім, як варіант, запропонувавши порожні вагони у залізничних тупиках... На жаль, обидва проекти зависли у владних кабінетах, так і не втілені в реальність. На думку фахівців, створення нічліжного закладу в Севастополі вигідне для всіх — і бомжі були б на медичному й юридичному обліку, і пересічні громадяни почувалися б у себе на дачах значно затишніше, і правову допомогу жертвам квартирних афер можна було б організувати. Поки що нічліжка для бездомних залишається нездійсненною мрією самих бродяг, міліціонерів, котрі щодня стикаються з ними, і лікарів приймальних покоїв міських лікарень.

Надія ЄРОХІНА.
Фото Сергія СВІТЛИЦЬКОГО.

Вони розв'язали своє квартирне питання на... цвинтарі

Про дивака, який подарував світові рожеву пшеницю

Є такий дивак на Буковині, живе він у селі Верхні Петрівці Сторожинецького району — Вацлав Іванович Грабовський. За фахом він — інженер-лісівник. Працював лісничим, потім директором великого й потужного лісокомбінату. Одне слово, сорок літ віддав служінню буковинському лісу.

У вільний від роботи час Вацлав Іванович почав експериментувати з сільськогосподарськими рослинами. Виводив нові їх види. Одержаним насінням засівав невеличкі дослідні діляночки під лісом і пильно придивлявся, що з того вийде. Його працю не раз марнували дикі свині, які забігали сюди поласувати експериментальною пшеницею, буряками та морквою. Та на дичину він не ремствував, бо що вона тямить в його пошуках. А ось люди... Особливо ті, що сидять у високих посадових кріслах і стромляють селекціонерові палиці в колеса... До них з такою ж поблажливою міркою підходити не можна. Але про стосунки з ними мова далі.

У 1970 році Вацлав Іванович блискуче захистив дисертацію, здобув ступінь кандидата сільськогосподарських наук. Його досліди високо оцінив академік ВАСГНІЛ Д. Долгушин, який назвав їх новаторськими в контексті не лише вітчизняної, а й світової науки. Про неординарні пошуки дивака Вацлава Грабовського «Укртелефільм» зняв документальну кінострічку під назвою «Зерно рожевої пшениці». Її режисер Євгенія Машкара в останніх акордах своєї роботи подала дуже різкий коментар: мовляв, цілі інститути товчуть воду у ступі, та результатів їхньої праці чомусь не видно, а тут якийсь маловідомий буковинський дивак дає їм солідної фори, не маючи ні дорогого наукового обладнання, ні матеріальної бази для своїх пошуків. Перепало в фільмі на горіхи й знаменитому Миронівському інституту за те, що не взяв на пробу насіння рожевої пшениці, вирощене Вацлавом Грабовським. На цей докір з боку авторам кінострічки була надіслана відповідь, що інститут, мовляв, тут ні при чому, то автор його підвів, оскільки направив мало пшеничних зерен, на дослідний посів треба більше.

Згодом Вацлав Іванович ще раз звернувся до Миронівського інституту й надіслав цього разу необхідну кількість насіння рожевої пшениці. Звідти відповіли: посилку одержали, зерно висіяли на дослідних ділянках. Але минуло три роки, а про досягнуті результати авторові чомусь не повідомили. Через важку хворобу Грабовський не зміг навідатися в Миронівку, щоб на власні очі побачити, як заколосилася його рожева пшениця під наглядом тамтешніх фахівців. А потім через економічну кризу інститут взагалі згорнув цей експеримент. Хоча, слід віддати належне, пошук буковинця тут був високо оцінений.

Взагалі з рожевою пшеницею Вацлаву Івановичу фатально не таланило. Свого часу він засіяв нею гектар поля в колгоспі «Дружба» Сторожинецького району, аби розмножити репродукцію й поділитися нею з іншими фахівцями. Пшениця вродила напрочуд рясно. Але в цей час несподівано помер однодумець Грабовського —агроном цього господарства. Зібраний з дослідної ділянки врожай працівники току змішали з товарним зерном інших сортів. Пропала цілорічна праця. Експеримент довелося перенести в інший колгосп.

Сумліннішими виявилися науковці Чернівецької обласної державної сортовипробувальної станції, які провели кілька власних дослідів з експериментальною рожевою пшеницею і дійшли висновку: вона є багатообіцяючим сортом. То що за науковий напрям започаткував селекціонер-самоук Вацлав Грабовський? Він назвав його методом гібридизації клітин з допомогою впливу електричного поля.

Досліди почалися з того, що влітку 1978 року молоді коренеплоди цукрових буряків сорту Верхняцький-038 Вацлав Іванович обробив електричним струмом протягом 2—3 секунд, потім занурив їх у сік молодих коренеплодів столових буряків сорту Раннє диво. Під дією транспірації сік проник у коренеплоди цукрових буряків. Оброблені в такий спосіб головки цукрових прищепив на корені столових.

Прищеплені коренеплоди цукрових буряків, вирощені як висадки, утворили гібридне насіння, що в першому поколінні у значній кількості (11—21 відсоток) дало рослини, за зовнішніми ознаками схожі на столовий буряк. До речі, вони збереглися й по тому. У жодному з поколінь цієї форми ознаки цукрового буряку не проявлялися. Аналізи були приголомшливими: цукру в дослідних коренеплодах в усіх шести поколіннях було на 11,8 відсотка більше, аніж у контрольних екземплярах столового буряка (8,6 відсотка). Урожай дослідних рослин був майже однаковий — 295 центнерів з гектара проти 302.

Грабовський збагнув: з допомогою цього методу можна швидко одержувати нові форми гібридів.

Того самого року він почав випробувати ефект дії електрополя на дослідах з морквою сорту Нантська і петрушкою Бордовицька.

Одержані результати Вацлав Грабовський уточнював з допомогою кафедри медичної хімії Чернівецького медінституту, оскільки там було відповідне наукове обладнання. І фахівці вузу підтвердили, що гібридні коренеплоди мали більше цукру та азоту (7 відсотків цукру й 1,1 відсотка азоту) проти контрольних (5,7 та 0,6 відсотка), і менше каротину (13,1 проти 15,1). Був значно вищий від контрольних і врожай дослідних коренеплодів — відповідно 291 та 233 центнери з гектара.

Потім Вацлав Грабовський провів серію дослідів із зерновими культурами. Спершу обробляв електричним струмом горох і вивів новий високоврожайний гібрид. Згодом взявся за пшеницю. Восени 1983 року рослини Миронівська-808 у фазі 2—4 листочків обробив протягом 1—2 секунд електрострумом і помістив їх у сік жита, а відтак виставив на сонце, де вони перебували протягом 8 годин. Потім висадив у відкритий грунт. Новий гібрид виявився набагато урожайніший за Миронівську-808. До того ж він містив 18,5 відсотка білка й 26,3 відсотка клейковини, тобто здобув ознаки твердої пшениці. Навіть фахівці Миронівського інституту визнали, що пшениця, вирощена Грабовським, має чудові хлібопекарські якості, є стійкою до грибкових захворювань.

У 1992 році рослини цієї форми пшениці Вацлав Іванович теж обробив електрострумом, а потім помістив у сік з молодих гамет кукурудзи. І знову одержав гібрид, в якому було набагато більше клейковини, аніж у попередньому його сорті. Самі зерна одержали рожеве забарвлення.

Ось як пояснює результат своїх пошуків Вацлав Іванович:

— Очевидно, під дією струму частина клітин гине, а деякі відновлюють свою життєдіяльність. Через розриви їх оболонок сік «донорів» проникає всередину, де й відбувається гібридизація. Ці клітини, на мій погляд, впливають на утворення статевих клітин квіток піддослідних рослин.

... Автору цих рядків не раз випадала нагода тримати у своїх долонях зерна чудодійної рожевої пшениці, куштувати експериментальну моркву з високим вмістом цукру, салати з дивовижних столових буряків, вирощених на дослідних ділянках Грабазера й романтика Вацлава Грабовського. На жаль, усе це залишилося нереалізованим, держава проігнорувала багатообіцяючі творчі пошуки селекціонера з буковинської глибинки.

Та й сам він, схоже, склав руки. Вацлава Івановича зігнула в три погибелі хвороба Паркінсона.

Його доля схожа на долю тих диваків, які за життя не зазнавали пошанування, але одержували його, відійшовши у вічність. А потім хтось напише в товстому науковому журналі, що то була така пора, коли бракувало пророків у своїй Вітчизні.

Тому я б'ю на сполох: а може, у високих ешелонах влади бодай хтось почує про талановитого буковинського дивака, який винайшов простий за суттю метод клітинної інженерії, і скаже йому хоч на схилі літ: даруйте, пане Вацлаве, що так довго і вперто не помічали вашої праці, тепер ми готові виправити цю несправедливість, нехай світ подивується вашою рожевою пшеницею.

Василь БАБУХ.

 Оголошення

16 лютого 2002 року о 12 годині відбудуться позачергові збори акціонерів ВАТ СКТБ «Комплекс» за адресою: м. Київ, вул. Святошинська, 34 (приміщення актового залу), реєстрація з 9-ої ранку.

Порядок денний:

1. Звіт Правління про результати діяльності Товариства за 1999-2001 р. р. і перспективи діяльності на 2002 р.
2. Звіт Спостережної Ради.
3. Звіт Ревізійної комісії ВАТ за 1999 і 2001 р. р.
4. Перевибори членів і кандидатів у члени Спостережної Ради ВАТ.
5. Перевибори членів і кандидатів у члени ревізійної комісії ВАТ.
6. Внесення змін і доповнень у Статут ВАТ СКТБ «Комплекс».

Інформаційне повідомлення

Правління **ВАТ «Універмаг «Україна»** повідомляє, що на вимогу Акціонера, що володіє більш ніж 10% акцій від статутного фонду Товариства, прийнято рішення про скликання Позачергових Загальних зборів акціонерів, які відбудуться 30 січня 2002 року в м. Києві.

Порядок денний:

1. Питання реконструкції будівлі Відкритого акціонерного товариства «Універмаг «Україна».
2. Про відкликання та обрання членів Спостережної ради Відкритого акціонерного товариства «Універмаг «Україна».
3. Про відкликання та обрання членів Ревізійної комісії Відкритого акціонерного товариства «Універмаг «Україна».

Місце проведення: м. Київ, вул. Жилянська, 97, актовий зал ВАТ «Київський електротехнічний завод «Транссигнал».

Початок зборів: об 11.00.

Реєстрація акціонерів: з 9.30 до 10.45 за місцем проведення зборів.

Для реєстрації учасники зборів повинні мати при собі паспорт або документ, що посвідчує особу, сертифікат акцій, представники акціонерів — доручення на передачу їм права участі у загальних зборах акціонерів, оформлене згідно з чинним законодавством України.

Проїзд та проживання в м. Києві за власні кошти акціонерів.

Контактні телефони: (044) 274-98-98; 274-98-41, 274-98-86.

Господарський суд Полтавської області (36000, м. Полтава, вул. Зигіна, 1) порушив справу № 10/244 від 12.11.2001 р. про банкрутство Приватної орендної агрофірми «Федіївська» (с. Федіївка, Решетилівський район, Полтавська обл., код ЄДРПОУ 03769818, р/р № 26003173682067 в ПРУ КБ «Приватбанк», м. Полтави, МФО 331401).

Розпорядником майна призначено Науменка Юрія Анатолійовича (ліцензія № 047742 від 26.09. 2001 р.), 01021, м. Київ, Кловський узвіз, 9/2, офіс 70, телефон: 261-04-65; факс: 290-50-96.

Заяви кредиторів та санаторів приймаються господарським судом протягом місяця з дня опублікування оголошення.

ТОВ «Марко» код ЄДРПО 25197587, зареєстроване в Ленінградській райдержадміністрації міста Києва за номером 4642 від 26 серпня 1997 року, за місцезнаходженням вул. Я. Коласа, 19 А, повідомляє про ліквідацію підприємства. Претензії приймаються протягом двох місяців з моменту публікації повідомлення за телефоном 242-10-56.

Втрачене свідоцтво про державну реєстрацію **«Товариства українсько-сірійської дружби»**, видане Міністерством юстиції України, 11 грудня 2000 р., № 1530. Вважати недійсним.

Приватна виробничо-комерційна фірма **«ЗНАК»** (юридична адреса: 78100, Івано-Франківська обл. м. Городенка, вул.1-го Листопада,2, код ЗКПО 22169751) самоліквідується.

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця.

Господарський суд Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1а) 29.11.2001 р. порушив справу № Б 24/250/01 про банкрутство КСП «Калининський» (с. Р. Люксембург Широківського р-ну Дніпропетровської області, р/р 260071559 у філіалі АППБ «Аваль», м. Кривий Ріг, МФО 306748, код ОКПО 0847908).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Вернигору Володимира Петровича, ліцензія АА № 249818 від 22.10.2001 р. (50000, м. Кривий Ріг Дніпропетровської області, вул. Сиволапа, 44-72).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Закрите акціонерне товариство «СВІТ»

повідомляє про проведення позачергових зборів засновників, які відбудуться 01 лютого 2002 р. за адресою: м. Слов'янськ, вул. Краматорська,81. Реєстрація акціонерів з 8.00 до 9.00.

Порядок денний:

1. Про визначення порядку покриття збитків.
2. Про внесення змін до Статуту ЗАТ «СВІТ».
3. Про випуск акцій.

Для участі у зборах при собі мати паспорт. З усіх питань щодо проведення зборів звертатись по телефону: (06262) 2-63-04.

Шлях до Європи є, а коштів і єдності немає

(Початок на 7-й стор.).

Однак під час цих слухань стало зрозуміло, що багато хто в українському керівництві вже усвідомлює свої помилки і готовий їх виправити. Той самий Роговий заявив, що «державна політика інтеграції стає завданням внутрішньої політики». А голова парламентського Комітету у закордонних справах Ігор Осташ додав: «У нас досі не знайдено дієвих механізмів співробітництва з ЄС і координування зусиль на шляху інтеграції до Європи. Спостерігається певна розпорошеність інституцій на європейському напрямі».

За його словами, Україні за прикладом Польщі вже давно треба створити спеціальне міністерство, яке відповідало б за інтеграцію, а не розподіляти ці функції серед міністерств економіки, промислової політики, фінансів тощо. Він же першим запропонував у майбутньому парламенті створити постійний парламентський комітет з питань інтеграції і доручити йому горезвісну гармонізацію всіх українських законів з нормами ЄС. У цьому питанні Осташа підтримав і держсекретар МЗС України з питань євроінтеграції Олександр Чалий, який порадив майбутньому парламенту до того ж утворити в кожному вже існуючому парламентському комітеті секції чи підкомітети, котрі спеціально курирували б інтеграційні процеси.

Крім адаптації законодавства, українська виконавча влада вже визначила й першочергові завдання на інтеграційному шляху. Головні з них — це вступ до СОТ й підготовка угоди щодо зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. «Без СОТ інтеграція з ЄС неможлива», — категорично заявив Чалий. А за словами Рогового, український уряд запланував до жовтня 2002 року домовитися з усіма країнами—членами СОТ про вступ України до цієї організації і підписати з ними відповідні протоколи. Переговори на цю тему, а також на тему зони вільної торгівлі, сказав Роговий, між Україною і всіма зацікавленими сторонами нині ведуться постійно.

Було під час згаданих слухань відверто «легалізовано» ще одну постійну проблему Україну, що стоїть на перешкоді багатьох її починань, у тому числі й інтеграції. Це повсякчасний брак коштів. Напередодні розгляду в парламенті проекту Держбюджету на наступний рік Роговий тактично і вельми обережно лише попрохав депутатів не скорочувати витрати на здійснення інтеграційних процесів. А багато хто з промовців — прихильників прискореної інтеграції з числа депутатського корпусу — відверто закликали збільшити витрати на вказані цілі.

Та паралельно стала очевидна й політична причина гальмування інтеграційних процесів — різне, інколи протилежне за змістом, ставлення до них різних політичних сил і у стінах парламенту, і за його межами. Голова парламенту Іван Плющ, відкриваючи слухання, прямо сказав, що європейський вибір України або її відносини з Росією спричинюють «відносини ревнощів» у політичних опонентів. «Нам слід розглядати різні пропозиції й обирати ті, що для нас вигідні. Але у нас, коли вони надходять із Росії, то одразу кажуть «експансія», а коли з Європи — то «демократія». Будемо сподіватися, що все це скоригує час», зазначив він, характеризуючи, приміром, готовність Росії надати кредит на добудову реакторів на Хмельницькій та Рівненській АЕС.

І в таких питаннях, схоже, справді залишається покладати надії лише на час і тверезі розрахунки зисків і збитків, які очікують Україну. Не тільки ліві політики у країні є противниками європейської інтеграції і прихильниками зближення з Росією та країнами СНД. Перетворення України на ринок дешевої робочої сили, конкуренції з боку ефективніших технологій і мобільніших капіталів із Заходу побоюється й багато хто з ділових людей. А побоюються — отже, лобіюють антиінтеграційні рішення. І урядові ще довго доведеться їх переконувати у перспективності просування до Європи.

Уряд і прихильники інтеграції в адміністрації Президента і депутатському корпусі, схоже, знайшли вдалу формулу переконання. На їхню думку, економічний розвиток сучасної Європи характеризується повільними, але стабільними темпами. Там елементарно побоюються всіляких криз перевиробництва. А Україна в її нинішньому стані потребує швидших темпів розвитку, аби вирівняти власну економіку, підтягнути її технологічно до європейських вимірів. А отже, твердять прихильники інтеграції, як не треба боятися інтегрування до Європи, так не слід і наполягати на розірванні зв'язків з Росією та країнами СНД. Перше, на їхню думку, розраховане на тривалу перспективу, а співпраця на пострадянському просторі вигідна тактично, бо на сучасному етапі допоможе стабілізувати економіку до такого рівня, з яким не соромно показатися і в Європі. І, заради справедливості, слід зазначити, що у винахідливості теоретикам інтеграції не відмовиш —запропонована ними отака схема економічного розвитку України на найближчі роки здається правдоподібною.

Однак справжня налаштованість більшості депутатів щодо євроінтеграції стане відома, коли їх у залі справді буде більшість. Під кінець слухань Плющ напівжартома-напівсерйозно відмовився оголошувати перерву, бо, за його словами, «якщо це зробити, то в залі залишаться тільки президія і промовці». У залі справді людей було обмаль. І прихильникам інтеграції залишається хіба сподіватися на те, що насправді їх значно більше. А скільки саме, покажуть, приміром, наступні голосування під час прийняття нових Митного і Податкового кодексів України. Вони потрібні, з'ясовується, не тільки Україні. Їх прийняття — також одна з умов ЄС у зближенні з Україною.

Володимир СКАЧКО.

ДАІ

Старі правила на новий лад?

Нові Правила дорожнього руху набувають чинності з початком наступного року. Та вже сьогодні на книжкових ятках можна знайти чимало брошур із приписом: «Офіційне видання з доповненням, змінами та штрафами за станом на 2001 рік». Проте серед фахівців такі видання викликають чимало зауважень. Прокоментувати ситуацію ми попросили начальника ГУДАІ МВС України полковника міліції В. ДУШНИКА:

— Такі претензії, на жаль, мають підстави. Нині багато автолюбителів скаржаться, що «нові» правила мало чим відрізняються від попередніх. Насправді ж видавці просто обдурюють клієнтів, розраховуючи на те, що людина, піддавшись спокусливому припису на яскравій обкладинці, одразу придбає брошуру і лише вдома зазирне у зміст. Частенько так і трапляється.

Щоб уникнути неприємностей, хочу нагадати, що нові Правила дорожнього руху затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня цього року. Документом чітко визначено, що видання правил та коментарів до них можуть здійснюватися лише за погодженням Науково-дослідного центру безпеки дорожнього руху Міністерства внутрішніх справ України. А для видання відповідних посібників з питань безпеки дорожнього руху потрібно мати дозвіл ще й Міністерства освіти і науки. Під час покупки такої літератури слід уважно переглянути вихідні дані — тут обов'язково мають бути вищезгадані пункти, а також реєстраційний номер видання.

До цього слід додати, що нині всі узгодження пройшли лише НВП «Світлофор» та видавництво «Оріяни». Продукція ще двох видавництв нині розглядається. Але всім, хто хоче друкувати достовірну інформацію, а не просто змінювати обкладинку на піратській продукції, слід звертатися у встановленому порядку безпосередньо до **Науково-дослідного центру безпеки дорожнього руху МВС України (вул. Інститутська, 29-а).**

Записав Володимир ЕННАНОВ.

Оголошення

Передчуття дешевого героїзму

Орфеї і корифеї

Останніми роками в періодиці жваво дискутується проблема тотальної неспроможності масової україномовної літератури. Вона нагнітається синхронно з появою певного масиву прози, що її видавці презентують на ринку як «нашу відповідь» російській маскультовій навалі.

Йдеться передусім про «бабаївську» серію, ініційовану агентством «Зелений пес», переможців конкурсу «Коронація слова» та цьогорічну газову атаку львівського видавництва «Кальварія». Звісно, про кількісні взаємини тамтешньої і тутешньої пропозицій краще ввічливо мовчати. Як і про вже сформовані читацькі уподобання, які найближчим часом доведеться розхитувати, шукати в них такі амбразури, куди варто було б кидати поодинокі тіла масово зорієнтованих вітчизняних авторів. Але про маркетинг та видавничу політику вже набалакано чимало. Хтось зосереджує увагу на ціні книжки, хтось покладає надії на її візуальну привабливість, а комусь іще й досі намарюється «шарова» державна підтримка. Переконаний, що читача ці стратегічні напрямки поступу мало цікавлять. Натомість у книжникських баталіях чомусь ігнорується найпрагматичніша тема: з якими ж текстами сьогодні відбувається «входження» національної прози у народну свідомість?

Щоб уникнути надлишкових узагальнень, дозволю собі обмежитися спостереженням щодо цьогорічного літературного фуете видавництва «Кальварія». На те є кілька причин: по-перше, львів'яни задавили масою інших українських видавців; по-друге, «Кальварія» швидко зорієнтувалася, хто з авторів уже «прозвучав» бодай у суто літературному середовищі і, відповідно, має шанси прогриміти поза ним (інші видавці чомусь переймаються здебільшого пошуком законсервованих геніїв, що можна прокоментувати оптимістичним прогнозом Паніковського стосовно перспектив розпилювання чавунної гирі); по-третє, з-поміж питомо популярних романів, оприлюднених «Кальварією», немає літературного сміття, якого до біса надибуємо в репертуарі кожного великого російського видавництва. Якщо ж удатися до ще прискіпливішого мічуринства, то варто виокремити трьох авторів, з текстами яких пов'язано найбільше уповань: Василя Шкляра, Василя Кожелянка та Леоніда Кононовича.

Одна з неспростовних істин, що визначає «специфіку» будь-якого масового жанру, — це доктрина дешевого героїзму. Треба визнати, що герой у реальному житті й романний герой позиціонуються набагато радикальніше, ніж троянди й виноград. Герой прозового твору — це завжди ідеальна модель, створена з особливим цинізмом. Він покликаний побутувати у масовій свідомості на один щабель вище, ніж пожежник, що героїчно виніс із диму й полум'я дитину, чи рятувальник, який витягнув з акулячої пащі тендітну панянку. Іншими словами, до побутового героїзму, хоч як це прикро, люди звикають і перестають тамувати подих від такого штибу повідомлень. Бо усвідомлюють, що в аналогічних ситуаціях совість вимагала б від них аналогічних реакцій, а це вже трохи подразнює нервові закінчення. Зовсім інша справа — літературний герой, який потрапляє в настільки екстремальні перипетії, що обивателю дозволяється просто розслабитися від замилування — на його ж бо долю такого точно не випаде! Літературний герой приречений на дешеву витривалість, всепереможність, незнищенність, що перевищують будь-які людські можливості. Читач, звісно, розуміє, що його трохи дурять цим ідеалізмом, пропонуючи натомість емоційний комфорт. Власне, ради такого шварценеггерства люди платять гроші. Й навіть якщо прототипом серіального літературного героя є лейтенант поліції чи приватний детектив — його однак міфологізують до абсурду, дистилюють та розфасовують, як стандартного Геракла. Ну, є ще такі винятки, як «максимально правдиві історії». Це коли майор ФСБ чи СБУ з належним умінням переповідає справу під довжелезним номером. Але й за такої подачі сірість майора на жовтих сторінках квітне барвистим інтелектом та винятковим досвідом, Кримом і Римом, а між рядками повсякчасно повідомляється: «Куди там вам, салагам!».

Попри усталені схеми-рецепти, за якими вимішуються дешеві герої, кожному з них даровано кілька відсотків художньої свободи, в рамках якої автор може розганятися, як душа просить. Так з'являється колорит, виразність, така собі, даруйте на слові, мануфактурна фактура образу. Саме ці кілька відсотків дозволяють запам'ятовувати одного термінатора, а іншого спускати в унітаз забуття.

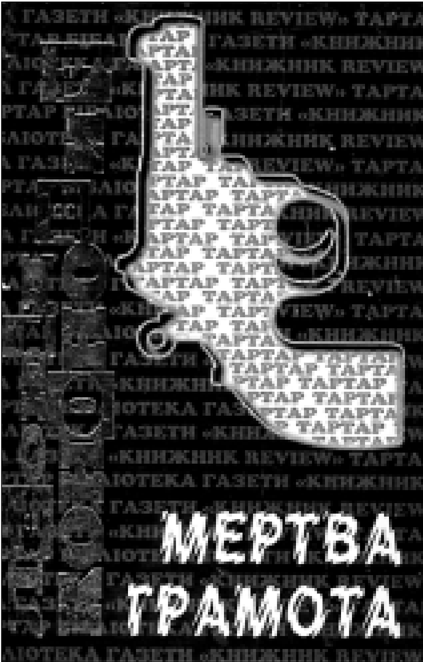
Сьогодні ніхто не вимагає від масового письменника сюжетної чи стилістичної оригінальності (про винятки штибу Бориса Акуніна можна й не згадувати — на те й винятки). Достатньо нюансового влучання, якогось випадкового резонансу з народним очікуванням. Читач завжди просить щось «такоє же, но без крыльев», а частіше — з крилами, довшими на два сантиметри.

> *Кожен вдалий літературний герой — це балансування між тим, що могло б статися, і тим, чого ніколи не може бути. Це та вивірена пропорція солі й цукру, що може надати страві пікантності, але варто схибити — і її не їстимуть і собаки.*

Тепер саме час повернутися до вітчизняних спроб витворення дешевих, доступних масовій рецепції героїв, з якими згадані вище автори з'являються на арені. У романі Василя Шкляра «Ключ» ми зустрічаємося з героєм, якому бракує пафосу та елементарної активності. Він занадто покладається на фатум і демонструє досить апатичне світосприйняття. Він може бути продажним журналістом, може влипнути в історію, може виявити шляхетність і викрити злочинців. Проте водночас у ньому забагато авторських емоцій, настроїв та думок, внаслідок чого ми не спостерігаємо «пришестя героя», а тільки стежимо за черговою «незвичайною історією», таким собі футбольним поєдинком між командами, позбавленими центрфорвардів. Іншими словами, цей герой зіпсутий надлишковим психологізмом, йому бракує осяйної дешевості.

Трохи інші проблеми у героїв усіх п'яти книжок Василя Кожелянка. З умістом психологізму — все о'кей: достатній лицарський мінімум. Вояки Кожелянка набагато ближчі до стандарту дешевого героя: автор дарує їм не лише ідеальні фізичні кондиції, але й неабияку метафізичну наснаженість, себто запоруку непереможності. Переконаний, що персонажі Кожелянка могли б здобутися на масову любов, якби їх устромити в трохи інший, приземлений контекст. Натомість письменник уникає жанрової стандартизації — він вивалюється з широкого річища альтернативного роману і, на жаль, із стилістики маскульту. Доводиться констатувати, що загалом перфектних героїв знову використано не за призначенням.

Найближче ж до канону спромігся підійти Леонід Кононович, автор двох десятків кримінальних романів, які ритмічно почали з'являтися лише цього року. Кононович — єдиний поки що сучасний український прозаїк, який уміє писати серіально. Відповідно, йому довелося ретельно попрацювати над центральним героєм, здатним зрушити гори й посадити небо на землю. Створений Кононовичем детектив для особливих доручень Оскар, провідний фахівець фірми «Тартар», цілком узгоджується з архетипом дешевого героя, в якому гармонійно поєднано семирічний афганський досвід махрового бойовика, два курси історичного факультету та зовнішність бандита. Він демонструє життєвий прагматизм, працюючи на сумнівну структуру, очолювану не менш підозрілим Муратом («мафія не мафія, а вона дає можливість жити»). Водночас Оскар (увага, це саме ті кілька відсотків, що творять образ) — упертий українець, сповідник істинного, а не безхребетно-крикливого патріотизму.

Події вже оприлюднених романів Кононовича відбуваються на початку 90-х. Інфляція, розвал імперії, загальна депресія, мітинги проти Кравчука і Фокіна, криміналізація партійної еліти. Час великого переділу грошей і влади, мафіозних зіткнень та тотальної корупції. Звісно ж, у фірми «Тартар» трапляються такі справи, які можна доручити тільки Оскарові.

І варто наголосити, що Кононович доручає своєму непереможному героєві саме ті справи, які дозволяють Оскарові, по-перше, реалізувати запеклу нелюбов до комуністів і, по-друге, докласти зусиль до утвердження української ідеї. Ще один штрих — присутність незмінного «соратника», пса Більбонського, якому належить честь рятувати свого господаря у практично безвихідних ситуаціях.

Безумовно, Оскар — це черговий безсмертний горець, здатний голими руками перетворити на інвалідів чотирьох супер-пупер-каратистів з кінгконгівськими габаритами, ба навіть задушити двометрову чорну пантеру. Втім, він не просто виконує завдання «своєї мафії», а наполегливо винищує всіх, хто розкрадає та продає його країну. Такого пафосу дотеперішній український прозі гостро бракувало. Іноді Кононович навіть зловживає ідеалізацією Оскара, як, наприклад, у романі «Мертва грамота», де відбувається полювання за Біблією XVIII століття, в якій міститься повідомлення про надійно заховані козацькі скарби. У жорстоких розборках Оскарові вдається обставити і підступного діаспорця-мафіозі Марка Чайківського, і одного з лідерів київської мафії, колишнього начальника обласного управління культури «папу Мушкета». Врешті-решт Оскар таки знаходить казкову скриню і... віддає її державі, хоча знає наперед, що коштовності порозкрадають рідні чиновнички. Не знаю, як прокоментував би таку драматургію Станіславський, проте дешевий геройзм завжди виконував одну доволі цінну функцію — лобове виховання (без посередницького проповзання через підсвідомість та інші умовні органи).

Михайло БРИНИХ.

Колонка оглядача

Детектив розквітне. Гроші вже знайдено

Образили! Жорстоко обійшли. У популярної музики он і премій безліч, і звань усіляких щороку стає дедалі більше, та й рейтингів для артистів яких тільки не понавигадували. Навіть кіно, незважаючи на те, що останні десять років ледве дихає, і те постійно заявляє про себе. А про літературу забули! Не про всю, звичайно, а лише про найбільш масову і попсову, якщо вірити українським книговидавцям та книгопродавцям, її частину — про детектив.

Саме тому, щоб виправити цю маскультурну несправедливість, а також для «стимуляції літературного процесу» троє сміливих вирішили заснувати нову приватну премію у жанрі детективу. А наслідуючи непотопну мудрість капітана Врунгеля про те, «як ви човен назвете, так він і попливе», засновники Олександр Красовицький (видавництво «Фоліо») та Олександр Бригинець (агентство «Територія А») дали новій премії ім'я найуспішнішої жінки в сучасній вітчизняній детективній літературі Світлани Зоріної.

— Майже кожен мій крок у літературі пов'язаний із якимось скандалом, — ділиться етапами великого шляху чарівна бізнесвумен і письменниця Світлана. — І даючи своє ім'я цій «дитині», я беру за неї певну відповідальність».

Недарма тема прес-конференції, що відбулася з приводу заснування премії наприкінці минулого тижня, була заявлена грунтовно і навіть відважно: «Український детектив розквітне за гроші Світлани Зоріної». Дай Боже! Адже відомо, що Світлана не лише у діловому житті досягла дзвінкого результату: долаючи перешкоди в нелегкому бізнес-світі, втрапила у пригоди, які стали основною сюжетною лінією чотирьох її детективних романів. Такого б успіху й новонародженій премії!

Аби не заглиблюватися в неактуальні вже роздуми, чиїм ім'ям варто, а чиїм не варто називати премії, поговоримо про умови конкурсу. Триватиме він до вересня наступного року. Твір може бути написано і українською, і російською мовами. Але віковий ценз обмежений 35 роками. Такі «рамки для творчості», кажуть, зроблено з метою заохочення саме молодих авторів. Перша премія — видавництво роману, рекламна підтримка книжки та грошова премія (1000 у. о.). Друга і третя премії — заохочувальні. Всі три засновники беруть рівну участь (організаційну і фінансову) у забезпеченні премії. Адресу, на яку треба надсилати твори, повідомлять додатково. Склад журі досі тримають у секреті.

— Як видавець, хочу зауважити, — підбив підсумки Олександр Красовицький, — що у видавництв є проблема з авторами. Точніше, автори є. Немає таких, що пишуть сучасно: про сучасні події, сучасною мовою. Десять років тому люди хотіли читати про закордонне життя, і прилавки заполонила перекладна та псевдоперекладна література. П'ять років тому були популярні російські автори. Сьогодні покупець шукає книжки, написані про те життя і те місто, в якому він живе. Книгу про Україну та видану в Україні. Й під час конкурсу ми сподіваємося віднайти авторів сучасного детективу. Впевнені, що результатом конкурсу стане роман, що зможе претендувати не лише на публікацію, а й на екранізацію на телебаченні.

Юлія ПОТАПЕНКО.

Детектив шукає гроші, а гроші — детектива

На волю в небеса — її маршрут

Ім’я

Молода співачка Росава (переможниця фестивалів «Червона рута», «Майбутнє України», «Таврійські ігри») зробила ще один крок у своїй кар’єрі. І не крок навіть, а величезний стрибок. На відміну від багатьох українських виконавців, які в пошуках щастя традиційно вирушають до північної країни-сусідки, Росава вирішила докричатися-доспіватися до Європи.

Як розгорталися події? Рік тому співачка випустила перший максі-сингл «Росава», який потрапив до рук одного з керівників відомої австрійської звукозаписувальної компанії. І справив таке враження, що професіонал не втримався і прилетів до Києва з пропозицією про співпрацю. До остаточного узгодження умов контракту плани тримали в таємниці. Після тривалих переговорів Росава відвідала Варшаву, де і підписала контракт.

Спершу може здатися, що «процес пішов» завдяки везінню. Втім, насправді без чудового вокалу і наполегливості в роботі дівчини та її команди чарівниця-доля не допомогла б. Щоб вражати, треба бути неповторною, особливою, іншою. На думку австрійців, у Росави дуже красивий унікальний голос, її пісні прорвуть музичну блокаду між Україною та Європою і матимуть великий успіх.

А поки що на студії «Гадюкіни Рекордз» завершено запис дебютного диска «Просто неба». Робота над ним тривала близько року. І результат перевершив сподівання. 11 пісень, два ремікси та запальна колядка «Ой, рясна-красна». Об’єднує їх збалансований коктейль з глибинної аутентичності, сучасного аранжування та щирості виконання. Особливою проникливістю вражає пісня «Зневірилася». А «На волю в небеса» — це суто наше(!) у великому морі «world music» (саме до цього напряму співачка себе приписує).

Нещодавно завершилися й зйомки другого кліпу на пісню «Обійми...». Екстер’єр — два стародавні ужгородські замки. Роль романтичного героя в кліпі грав Ярослав Мудрий — гітарист групи «Танок на майдані Конго» (з гуртом Росава співпрацює давно). А роль чаклуна, що зиркає злим оком, режисер кліпу Віктор Андрієнко не довірив нікому, крім себе.

До речі, «в миру» Росава — Олена, студентка Київського інституту міжнародних відносин. Найближчим часом дівчина збирається записати новий —танцювальний — диск, опанувати гітару та досконало оволодіти французькою.

Юлія ПОТАПЕНКО.

На знімку: Росава літає (обкладинка диска).

Виставки

П’єдестал для модельок

Одного разу, розмовляючи з Ганнусею, звичайним дівчатком років п’яти, я поставила, напевно, найбанальніше запитання з тих, що тільки можна почути від дорослого: ким бажає стати юне створіння? І почула: «Я буду манделлю!» Ця профорієнтаційна заява пролунала гучно і впевнено, мовляв, невже ви не знаєте, що кожна дівчинка, яка себе поважає, хоче бути манекенницею? Тепер знаю. Колись п’єдестал захоплення і прагнення було надійно окуповано актрисами, тепер — усі кинулися на подіум. Включаючи й зовсім юних. І критерієм спроможності та успішності віднині для багатьох з них стали всілякі конкурси краси.

На цьому знімку — семирічна харків’янка Карина Пічкур. Вона впевнена в своїй чарівності так само, як і всі учасниці конкурсу «Little Models», що відбувся минулих вихідних у Харкові. Усього більш як двадцять маленьких красунь з Одеси, Харкова, Миколаєва та Дніпропетровська приїхали за титулами. Один із них — «Модель року» — виборола Карина. В номінації «Фотомодель року» перемогла 11-річна Олена Кононенко, а кращою міні-ведучою визнали Тетяну Бровченко.

Вітаємо дівчаток з їх першою перемогою! І бажаємо інші свої мрії втілювати так само наполегливо красиво.

Уляна СОФІЙСЬКА.
Фото Рини ГОДОВИЦЬКОЇ (УНІАН).

Срібні передзвони клавесина

У Києві побачили світ три компакт-диски: «Українське бароко», «Музика від Розумовських», «Клавесинна музика Карла Філіпа Емануїла Баха». Всі записи — у виконанні народної артистки України Наталі Свириденко. Як зазначила пані Наталя, це втілення її давньої мрії.

Ці три диски знайомлять нас із творами славетного Дмитра Бортнянського, перлинами клавесинної музики — сонатами чеського композитора Леопольда Кожелуха з колекції Розумовських. Звучать і твори сина геніального Й.-С. Баха.

Запис компакт-диска потребує, окрім досконалого виконання, ще й терпіння. Адже через особливості настроювання регістрів клавесина, дуже чутливого до нагрівання (а в студії було спекотно від потужного освітлення), робота забирала чимало часу. А записам передувала колосальна дослідницька робота в архівах. Результати її випробовували на концертах.

Наталя Свириденко сама розробила дизайн і написала коментар укладок до дисків. Кожну вкладку добре оформлено, перекладено англійською й німецькою. Видано диски фірмою IRC (генеральний продюсер Володимир Артеменко, продюсер раритетних видань Олександр Лисокобилко). Ця фірма розпочала важливу і перспективну справу — увічнення української музичної спадщини. Саме тут видано компакт-диски із записами неповторного Бориса Гмирі, про що недавно писав «Голос України».

Олена ЛЕОНТОВИЧ.

Прем’єра

Право і правота

У столичній російській драмі з’явилася своєрідна передріздвяна вистава — «Долетимо до Мілана» (п’єса словацького драматурга О. Заградника). Вона, грубо кажучи, про те, що омріяна нами «правова держава» може бути жорстоко байдужа до маленької людини. Спектакль поставив Олександр Балабан, режисер жорсткий і не схильний до соціальних ілюзій. Саме тому в ньому чітко, навіть гротесково, окреслено роль юриста, адвоката (він водночас — ангел смерті), котрого грає Олег Роєнко. Та все ж Балабан (до речі, юрист за першою освітою) вважає, що справедливість вище банального права. Це й робить виставу передріздвяною — нормальна людяність тут якщо й не перемагає, то, в усякому разі, має вигляд героїчної. Прем’єру зіграли актори, котрі ще не забули (нині це рідкість), як грати симпатичних людей: Микола Рушковський, Олександра Смолярова, Іван Марченко, Ольга Когут, Віктор Сарайкін та Олег Комаров.

Віктор ГРИНЕВИЧ.

Фестивалі

Поділ — Париж

На запрошення Міжнародної корпорації класики в Парижі виступила група балалаєчників Київської 31-ї дитячої музичної школи (Віктор Бартенєв, Артем Ушаповський, Олексій Усик, Микола Луцький, Максим Гоцуляк, Дар’я Ашихміна, Олексій Кириченко, керівник—Олександр Івченко, концертмейстер—Людмила Гарт). Це був фестиваль слов’янських мистецтв Іль-де-Франс. Суперники дуже сильні, переважно зі спеціальних музичних закладів Москви, Львова, Мадрида. А київські діти з простих музичних шкіл-семирічок. Та завдяки добрій професіональній підготовці вони здобули успіх і нагороди, виступили в заключному гала-концерті. Втім, поїздка не відбулася б, якби не особиста підтримка голови Подільської райдержадміністрації Григорія Романюка. Спасибі!

Погода

__15—16 грудня__ в Україні переважно сніжно і сонячно. Вітер 5—10 метрів за секунду. Температура вночі 11—14, вдень 7—9 градусів нижче нуля.

__На Київщині__ часом сніг. Температура вночі 10—12, вдень 5—7 градусів морозу.

Український гідрометцентр.

Редактор номера Людмила КОХАНЕЦЬ.
Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов’язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 150000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».
Зам. 0311228. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції:
03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 446-91-37,
441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Засновник і видавець – Верховна Рада України